

PRO BONO

Júl - August/2024

- ZÁKON O NIEKTORÝCH POVINNOSTIACH A OPRÁVNENIACH V OBLASTI KRYPTOAKTÍV**
 Verejná ponuka kryptoaktív a ich prijatie na obchodovanie na obchodnej platforme neboli v slovenskom právnom poriadku špeciálne regulované. Novým zákonom sa stanovujú osobitné pravidlá pre kryptoaktíva a súvisiace služby a činnosti. Poskytovatelia služieb súvisiacich s kryptoaktívami budú po novom licencovanými subjektmi.
- NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTNEJ SLUŽBE PRÍSLUŠNÍKOV POLICAJNÉHO ZBORU, SLOVENSKEJ INFORMAČNEJ SLUŽBY, ZBORU VÄZENSKEJ A JUSTIČNEJ STRÁŽE SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ŽELEZNIČNEJ POLÍCIE**
 Novelou zákona sa prijali opatrenia v oblasti odmeňovania a starostlivosti o príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Národného bezpečnostného úradu, ako aj ozbrojených príslušníkov finančnej správy, a to opatrenia súvisiace so zavedením motivačných a stabilizačných nástrojov, ktoré predpokladajú zvrátenie nepriaznivej personálnej situácie v jednotlivých silových zložkách štátu.
- ZÁKON O PRÍSPEVOKOCH POSKYTOVANÝCH Z EURÓPSKEHO POĽNOHOSPODÁRSKEHO FONDU PRE ROZVOJ VIDIEKA**
 Nový zákon vytvára vnútroštátny právny základ nadväzujúci na niektoré nariadenia Európskej únie, ktoré upravujú novú poľnohospodársku politiku, a to s ohľadom na projektové intervencie v záujme rozvoja vidieka na roky 2023 - 2027.
- NOVELA ZÁKONA O CIVILNOM LETECTVE (LETECKÝ ZÁKON)**
 Rozsiahla novela leteckého zákona má okrem iného zabezpečiť, že oblasť bezpilotných lietadiel, bezpilotných leteckých systémov a vzdušného priestoru U-space bude mať komplexnú národnú právnu úpravu pri zohľadnení už upravených oblastí príslušnými právnymi záväznými aktmi Európskej únie a tých oblastí, ktoré právne záväzné akty Európskej únie neupravujú.

5. NOVELA ZÁKONA O CESTNEJ DOPRAVE

Nová právna úprava má umožniť dopravným spoločnostiam usadeným v Slovenskej republike disponovať určitým počtom prenájatých nákladných vozidiel evidovaných v inom členskom štáte Európskej únie bez potreby ich evidencie v Slovenskej republike. Novela zákona upravuje aj ustanovenia týkajúce sa odborného dozoru a kontroly a zároveň upravuje aj oblasť taxislužby.

6. NOVELA ZÁKONA O POVINNOM ZMLUVNOM POISTENÍ ZODPOVEDNOSTI ZA ŠKODU SPÔSOBENÚ PREVÁDZKOU MOTOROVÉHO VOZIDLA

Aplikačná prax podľa zákonodarcu identifikovala štyri oblasti, v ktorých boli vhodné zmeny v povinnom zmluvnom poistení. Podrobnosti Vám prinášame v našom článku.

7. NOVELA ZÁKONNÍKA PRÁCE

Aktuálne zmeny v Zákonníku práce spočívajú v doplnení a prepracovaní ustanovení o povinnosti dodávateľa služby na území Slovenskej republiky vyplatiť mzdu, ktorá nebola vyplatená zamestnancovi zamestnávateľom, ak ten je priamym subdodávateľom dodávateľa služby.

8. NOVELA ZÁKONA O POZEMKOVÝCH ÚPRAVÁCH

Podľa zákonodarcu je cieľom úprava bezodplatného prevodu majetku štátu - pozemkov vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu na obce a vyššie územné celky po vydaní kolaudačného rozhodnutia na stavbu, pod ktorou sú predmetné pozemky umiestnené.

9. ODSTRÁNENIE LEGISLATÍVNYCH BARIÉR PRI VYUŽÍVANÍ TEPELNÝCH ČERPADIEL

Zákonodarca prijal novelu vodného zákona, ktorou sa okrem iného najmä zavádza výnimka pre odbery podzemných vôd na účely využitia ich tepelného potenciálu formou oslobodenia od platenia platieb a poplatkov podľa vodného zákona.

10. PRIPRAVUJE SA - NÁVRH ZÁKONA O DANI Z FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ

V Národnej rade SR je predložený návrh zákona, ktorý má byť podľa dôvodovej správy konsolidačným opatrením a jeho realizáciou sa má prispieť k zvýšeniu príjmov do štátneho rozpočtu a malo by podľa tvrdenia zákonodarcu dôjsť k stabilizácii verejných financií a k eliminácii negatívnych vplyvov na vývoj hospodárenia Slovenskej republiky.

ZÁKON O NIEKTORÝCH POVINNOSTIACH A OPRÁVNENIACH V OBLASTI KRYPTOAKTÍV

Nový zákon o niektorých povinnostiach a oprávneniach v oblasti kryptoaktív a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) je v prvom rade implementáciou niektorých ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1114 z 31. mája 2023 o trhoch s kryptoaktívami a o zmene nariadení (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 a smerníc 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/1937 (Ú. v. EÚ L 150, 9.6.2023) v platnom znení (ďalej len „nariadenie MiCA“).

Nariadenie MiCA je prvým európskym komplexným harmonizovaným rámcom pre trhy s kryptoaktívami, ktorým sa upravuje ponúkanie kryptoaktív verejnosti, stanovujú sa osobitné pravidlá pre kryptoaktíva a súvisiace služby a činnosti. Poskytovatelia služieb súvisiacich s kryptoaktívami budú po novom licencovanými subjektami.

Nový zákon bol Národnou radou SR prijatý dňa 11. septembra 2024.

→ Kryptoaktívum

V prvom rade uveďme, čo znamená kryptoaktívum.

Slovenské právne predpisy v súčasnosti nedefinujú pojem kryptoaktívum, pričom ani vo svete neexistuje ustálená definícia. Najčastejšie definičné znaky sú (i) digitálne vyjadrenie hodnoty alebo práva, (ii) možno ho elektronicky prenášať a uchovávať a (iii) využíva technológiu distribuovanej databázy záznamov (DLT) alebo podobnú technológiu.

Najčastejšie sa kryptoaktíva delia podľa funkcie na (i) **platobné tokeny**, teda kryptoaktíva, ktoré sa využívajú ako prostriedok výmeny (kryptomeny, virtuálne meny), (ii) **na tie, na ktoré sa neviažu žiadne práva**, (iii) **úžitkové tokeny**, ktoré umožňujú prístup ku konkrétnej službe alebo k produktu poskytovaných osobou, ktorá ich vytvorila a (iv) **investičné tokeny**, ktoré majú podobné funkcie ako cenné papiere a viažu sa k nim

konkrétne práva - napr. vlastnícke právo, právo podieľať sa výnosoch, a podobne.

→ Predmet úpravy nového zákona

Tento zákon upravuje niektoré práva a povinnosti osôb podľa osobitného predpisu a pôsobnosť a právomoci Národnej banky Slovenska v rozsahu podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom je vyššie definované nariadenie MiCA.

Vzhľadom k rozsiahlosti vlastného textu nového zákona sa v tomto príspevku zameriavame na sprehľadnenie z nášho pohľadu najdôležitejších ustanovení.

→ Poskytovanie úschovy a správa kryptoaktív v mene klientov

Kryptoaktíva držané v úschove, ktoré podľa osobitného predpisu netvoria súčasť majetku poskytovateľa služieb kryptoaktív poskytujúceho úschovu a správu kryptoaktív v mene klientov nepodliehajú výkonu rozhodnutia podľa osobitných predpisov.

Vyhlásením konkurzu na majetok poskytovateľa služieb kryptoaktív, povolením reštrukturalizácie, zastavením platieb alebo obmedzením platieb v dôsledku opatrení podľa osobitných predpisov nie sú dotknuté práva klientov na kryptoaktíva držané v úschove; nedotknuté zostávajú aj práva na uplatnenie a výkon nárokov z týchto kryptoaktív.

→ Poskytovanie poradenstva v oblasti kryptoaktív

Podľa § 4 nového zákona sa na poskytovanie poradenstva v oblasti kryptoaktív nevzťahuje osobitný predpis, a to zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Fyzická osoba, ktorá poskytuje poradenstvo alebo informácie o kryptoaktívach alebo o

službách kryptoaktív v mene poskytovateľa služieb kryptoaktív, ktorý poskytuje poradenstvo v oblasti kryptoaktív, musí mať podľa osobitného predpisu potrebné odborné znalosti a schopnosti na plnenie svojich povinností.

Národná banka Slovenska posudzuje odborné znalosti a schopnosti poradcov na základe vzdelávania v oblasti kryptoaktív posudzuje Národná banka Slovenska, a to odbornou skúškou.

Poradca musí **absolvovať vzdelávanie v oblasti kryptoaktív najmenej raz za kalendárny rok** a pred tým, ako začne poskytovať poradenstvo v oblasti kryptoaktív alebo informácie o kryptoaktívach alebo o službách kryptoaktív.

Poradca musí **úspešne vykonať odbornú skúšku najmenej každé štyri roky** a pred tým, ako začne poskytovať poradenstvo v oblasti kryptoaktív alebo informácie o kryptoaktívach alebo o službách kryptoaktív. Dodržiavanie povinností podľa prvej a druhej vety je poskytovateľ služieb kryptoaktív, ktorý poskytuje poradenstvo v oblasti kryptoaktív, povinný na požiadanie preukázať Národnej banke Slovenska.

Vzdelávanie v oblasti kryptoaktív pre poradcov zabezpečuje poskytovateľ služieb kryptoaktív, ktorý poskytuje poradenstvo v oblasti kryptoaktív. Obsah a rozsah vzdelávania v oblasti kryptoaktív, spôsob jeho vykonania a ďalšie podrobnosti o vzdelávaní v oblasti kryptoaktív ustanoví opatrenie, ktoré vydá Národná banka Slovenska a ktoré sa vyhlasuje v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Odbornú skúšku zabezpečuje Národná banka Slovenska alebo ňou poverená právnická osoba.

Národná banka Slovenska vedie zoznam poradcov, ktorí absolvovali vzdelávanie v oblasti kryptoaktív a úspešne vykonali odbornú skúšku.

➔ Príslušný orgán

Podľa § 7 nového zákona **pôsobnosť a právomoci príslušného orgánu podľa osobitného predpisu vykonáva v Slovenskej republike Národná banka Slovenska**. Národná banka Slovenska postupuje pri výkone tejto pôsobnosti a právomocí podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

Národná banka Slovenska je orgánom dohľadu nad dodržiavaním práv a povinností podľa nového zákona a je oprávnená ukladať za porušenia nového zákona **(i) pokuty, (ii) zakázať alebo obmedziť činnosť, (iii) vydať rozhodnutie** o vydaní dočasného naliehavého opatrenia.

Všetky oprávnenia Národnej banky Slovenska vychádzajú z rámca nariadenia MiCA.

➔ Blokovanie online rozhraní

Ako uvádza dôvodová správa k novému zákonu, ak nie sú k dispozícii žiadne iné účinné prostriedky na dosiahnutie ukončenia porušovania nariadenia MiCA a aby sa zabránilo riziku závažného poškodenia záujmov klientov alebo držiteľov kryptoaktív, **môže Národná banka Slovenska v súlade s §10 a nasl. nového zákona** za okolností a podmienok presne vymedzených v nariadení MiCA **vydať opatrenie, cieľom ktorého je v súlade s nariadením MiCA (i) odstrániť** alebo obmedziť prístup k online rozhraniu alebo nariadiť výslovné zobrazenie upozornenia klientom a držiteľom kryptoaktív pri prístupe k online rozhraniu, **(ii) nariadiť poskytovateľovi hostingových služieb, aby odstránil, deaktivoval alebo obmedzil prístup k online rozhraniu, alebo (iii) nariadiť registrom alebo registrátorom domén, aby vymazali presne stanovený názov domény a umožnili dotknutému príslušnému orgánu zaregistrovať ho.**

Podľa § 10 ods. 1 nového zákona ak Národná banka Slovenska za podmienok vymedzených v osobitnom predpise rozhodne v súlade s týmto zákonom a osobitným predpisom o vykonaní opatrení s cieľom podľa osobitného predpisu vydá rozhodnutie o vydaní opatrenia

Ako uvádza § 10 ods. 2 nového zákona, rozhodnutie podľa odseku 1 obsahuje (i) vymedzenie online rozhrania alebo domény, na ktoré sa opatrenie vzťahuje, **(ii)** určenie jedného alebo viacerých cieľov opatrenia podľa osobitného predpisu, **(iii)** určenie, či rozhodnutie vykoná Národná banka Slovenska, alebo o jeho vykonanie požiadajú tretiu stranu alebo verejný orgán, **(iv)** odôvodnenie obsahujúce identifikáciu porušovania osobitného predpisu¹⁾ a splnenie ďalších podmienok podľa osobitného predpisu, **(v)** poučenie o opravnom prostriedku, preskúmateľnosti správnym súdom a podmienkach pre zrušenie opatrenia.

Rozhodnutie Národnej banky Slovenska sa bezodkladne zverejňuje na webovom sídle Národnej banky Slovenska.

Národná banka Slovenska rozhodne o zrušení rozhodnutia alebo rozhodnutí uvedených vyššie, ak sa preukáže, že pominuli podmienky vymedzené v osobitnom predpise, teda v nariadení MiCA, ktoré boli dôvodom na vydanie rozhodnutia.

Na rozhodovanie o vydaní opatrenia a na rozhodovanie o zrušení opatrenia sa **nevzťahujú** ustanovenia o konaní vo veciach dohľadu podľa osobitných predpisov **ani správny poriadok**.

Rozhodnutie podľa § 10 odseku 1 nového zákona nadobúda záväznosť, právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho zverejnenia na webovom sídle Národnej banky Slovenska, ak v takom rozhodnutí nie je uvedený neskorší dátum; proti takému rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok a je preskúmateľné správnym súdom.

Rozhodnutie podľa predmetného odseku 1 je záväzné pre všetky orgány verejnej moci a pre osoby, ktorých sa týka. Ak správny súd zruší také rozhodnutie, Národná banka Slovenska bezodkladne zverejní na svojom webovom sídle toto rozhodnutie správneho súdu.

Národná banka Slovenska je povinná bezodkladne po nadobudnutí vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 10 odseku 1 nového zákona toto rozhodnutie vykonať alebo o jeho vykonanie požiadať tretiu stranu alebo verejný orgán.

➔ **Účinnosť**

Nový zákon nadobúda účinnosť 1. novembra 2024 okrem § 3 až § 5, § 7 až § 10 a § 12, ktoré nadobúdajú účinnosť 30. decembra 2024.

NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTNEJ SLUŽBE PRÍSLUŠNÍKOV POLICAJNÉHO ZBORU, SLOVENSKEJ INFORMAČNEJ SLUŽBY, ZBORU VÄZENSKEJ A JUSTIČNEJ STRÁŽE SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ŽELEZNIČNEJ POLÍCIE

Ako uvádza zákonodarca v dôvodovej správe k novele zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej len „zákon“), je **cieľom novely zákona vytvorenie legislatívneho rámca na prijatie bezodkladných opatrení v oblasti odmeňovania a starostlivosti o príslušníkov** Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „príslušník“), ako aj ozbrojených príslušníkov finančnej správy zavedením motivačných a stabilizačných nástrojov, ktoré predpokladajú zvrátenie nepriaznivej personálnej situácie v Policajnom zbore, Zbore väzenskej a justičnej stráže, Slovenskej informačnej službe, Národnom bezpečnostnom úrade a vo finančnej správe (ďalej len „bezpečnostné zložky“) a stabilizáciu obsadenosti ich útvarov v krátkom časovom horizonte.

Novela predmetného zákona bola Národnou radou SR prijatá dňa 17.09.2024.

Novela vypustila zo zákona ustanovenia § 104 ods. 3 a § 105 ods. 3.

Vypustením predmetných ustanovení sa umožňuje priznať osobný príplatok príslušníkovi aj bezprostredne po jeho prijatí a zaradení do prípravnej štátnej služby a nie až po uplynutí skúšobnej doby.

Novela zavádza do zákona dva nové inštitúty, a to tzv. (i) dočasný stabilizačný príspevok a (ii) dočasný náborový príspevok.

➔ Dočasný stabilizačný príspevok

Nové ustanovenie § 287o definuje nový inštitút nazvaný dočasný stabilizačný príspevok.

Cieľom fakultatívneho dočasného stabilizačného príspevku je, ako uvádza dôvodová správa, snaha o stabilizáciu personálneho stavu a zmiernenie odlivu kvalifikovaných a skúsených príslušníkov s dvadsať a viac ročnou praxou.

Policajtovi, ktorého služobný pomer podľa tohto zákona vrátane služobného pomeru príslušníka v ozbrojených silách Slovenskej republiky, Hasičskom a záchrannom zbore, Horskej záchrannej službe alebo služobného pomeru ozbrojeného príslušníka finančnej správy **trvá do 30. júna 2025 aspoň 20 rokov, možno priznať dočasný stabilizačný príspevok vo výške 5 000 eur, ak oň požiada do 30. júna 2025.**

Policajt je povinný **po dobu troch rokov odo dňa priznania dočasného stabilizačného príspevku zotrvať v služobnom pomere** v tej zložke podľa § 1 ods. 1, ktorá mu dočasný stabilizačný príspevok priznala. Do doby zotrvania v služobnom pomere sa započítavajú doby uvedené v § 7 ods. 4.

Policajt, ktorý v služobnom pomere **nezotrval po dobu ustanovenú v odseku 2, je povinný na základe rozhodnutia vrátiť dočasný stabilizačný príspevok** alebo jeho pomernú časť.

O vrátení dočasného stabilizačného príspevku alebo jeho pomernej časti rozhoduje nadriadený s právomocou ustanoviť policajta do funkcie; rozhodnutie musí obsahovať aj výšku sumy, ktorú je policajt povinný uhradiť, spolu s lehotou na jej úhradu.

Povinnosť vrátiť dočasný stabilizačný príspevok alebo jeho pomernú časť nevznikne, ak sa služobný pomer skončil prepustením z dôvodu podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) alebo ods. 3.

Podrobnosti o priznávaní dočasného stabilizačného príspevku a o vrátení dočasného stabilizačného príspevku alebo jeho pomernej časti **ustanoví minister interným predpisom.**

→ Dočasný náborový príspevok

Nové ustanovenie § 287p definuje nový inštitút nazvaný dočasný náborový príspevok.

Policajtom v prípravnej štátnej službe, ktorý sa **prvýkrát prijme do služobného pomeru v období od 1. októbra 2024 do 31. decembra 2025, sa na jeho žiadosť prizná dočasný náborový príspevok vo výške 5 000 eur**; policajt môže požiadať o dočasný náborový príspevok až po získaní policajného vzdelania a ustanovení do funkcie.

Policajt je povinný odo dňa priznania dočasného náborového príspevku **zotrvať po dobu piatich rokov v služobnom pomere** v tej zložke podľa § 1 ods. 1, ktorá mu dočasný náborový príspevok priznala. Do doby zotrvania v služobnom pomere sa započítavajú doby uvedené v § 7 ods. 4.

Policajt, ktorý v služobnom pomere nezotrval po dobu ustanovenú v odseku 2, je povinný na základe rozhodnutia podľa odseku 4 vrátiť dočasný náborový príspevok alebo jeho pomernú časť.

O vrátení dočasného náborového príspevku alebo jeho pomernej časti rozhoduje nadriadený s právomocou ustanoviť policajta do funkcie; rozhodnutie musí obsahovať aj výšku sumy, ktorú je policajt povinný uhradiť, spolu s lehotou na jej úhradu.

Povinnosť vrátiť dočasný náborový príspevok alebo jeho pomernú časť nevznikne, ak sa služobný pomer skončil prepustením z dôvodu podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) alebo ods. 3.

Dočasný náborový príspevok podľa tohto zákona alebo podľa osobitného predpisu **možno priznať iba raz.**

Podrobnosti o priznávaní dočasného náborového príspevku a o vrátení dočasného náborového príspevku alebo jeho pomernej časti **ustanoví minister interným predpisom.**

→ Sprievodná novela

Novela sprievodne mení aj zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o finančnej správe“).

Zákon o finančnej správe sa novelou dopĺňa o ustanovenie § 213a, ktoré zakotvuje nový príspevok pre ozbrojených príslušníkov finančnej správy.

→ Príspevok na bývanie

Ozbrojenému príslušníkovi finančnej správy **môže byť priznaný príspevok na bývanie do výšky 700 eur** mesačne.

Z uvedeného znenia vyplýva, že **príspevok na bývanie je fakultatívnym príspevkom** ozbrojených príslušníkov finančnej správy a výška nie je pevne stanovená. Ako uvádza dôvodová správa, výška príspevku sa určí vnútorným predpisom, pričom jediným diferencným kritériom bude miesto výkonu štátnej služby jednotlivých ozbrojených príslušníkov finančnej správy.

Výšku príspevku na bývanie v závislosti od miesta výkonu štátnej služby ustanoví vnútorný predpis, ktorý vydá prezident. Ak má ozbrojený príslušník finančnej správy určené miesto výkonu štátnej služby podľa § 71 ods. 10 druhej vety, na účely prvej vety sa za jeho miesto výkonu štátnej služby považuje obec, v ktorej sa nachádza pracovisko služobného úradu, na ktorom takýto ozbrojený príslušník finančnej správy spravidla začína a končí výkon štátnej služby v jednotlivých dňoch.

Príspevok na bývanie **nemožno priznať ozbrojenému príslušníkovi finančnej správy, (i)**

ktorému sa poskytujú náhrady výdavkov pri prijatí alebo pri preložení podľa § 187, (ii) ktorý je zaradený do činnej zálohy.

Príspevok na bývanie **nepatrí ozbrojenému príslušníkovi finančnej správy (i)** počas doby dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby, **(ii)** výkonu väzby, **(iii)** zaradenia do neplatennej zálohy, **(iv)** zaradenia do zálohy pre prechodne nezaradených príslušníkov finančnej správy, **(v)** vyslania na služobnú cestu alebo na zahraničnú služobnú cestu, ak táto doba trvá nepretržite aspoň jeden mesiac.

Ak sa dočasné pozbavenie výkonu štátnej služby skončí, doplatí sa ozbrojenému príslušníkovi finančnej správy za dobu dočasného pozbavenia výkonu štátnej služby príspevok na bývanie vo výške, v ktorej mu bol priznaný pred dočasným pozbavením výkonu štátnej služby; to neplatí, ak bolo konanie, pre ktoré bol ozbrojený príslušník finančnej správy dočasne pozbavený výkonu štátnej služby, trestným činom, za ktorý bol právoplatne odsúdený, alebo ak trestné konanie o tomto trestnom čine nebolo právoplatne skončené, alebo ak bol pre konanie, pre ktoré bol dočasne pozbavený výkonu štátnej služby, prepustený zo služobného pomeru.

Ak bolo trestné stíhanie právoplatne zastavené alebo ak sa skončilo právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom, doplatí sa

ozbrojenému príslušníkovi finančnej správy za dobu výkonu väzby príspevok na bývanie vo výške, v ktorej mu bol priznaný pred výkonom väzby.

Skutočnosti, pre ktoré ozbrojenému príslušníkovi finančnej správy nepatrí príspevok na bývanie, je ozbrojený príslušník finančnej správy povinný bezodkladne oznámiť nadriadenému.

Ak zákon o finančnej správe sa novelou dopĺňa o dočasný stabilizačný a dočasný náborový príspevok.

Právna úprava dočasného stabilizačného príspevku a dočasného náborového príspevku je identická ako právna úprava dočasných príspevkov pre príslušníkov v služobnom pomere uvedených v článku vyššie.

Novela nadobúda účinnosť od 1. októbra 2024 okrem ustanovení súvisiacich s príspevkom na bývanie, ktorých účinnosť je od 1. januára 2025.

ZÁKON O PRÍSPEVKOVACH POSKYTOVANÝCH Z EURÓPSKEHO POĽNOHOSPODÁRSKEHO FONDU PRE ROZVOJ VIDIEKA

Nový zákon o príspevkoch poskytovaných z európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „zákon“) **vytvára vnútroštátny právny základ nadväzujúci na príslušné nariadenia Európskej únie, ktoré upravujú novú poľnohospodársku politiku**, a to s ohľadom na projektové intervencie v záujme rozvoja vidieka na roky 2023 - 2027.

Zákon **ustanovuje postavenie a pôsobnosť jednotlivých orgánov štátnej správy v procese využívania finančných prostriedkov** na projektové intervencie v záujme rozvoja vidieka na roky 2023 - 2027 z poľnohospodárskeho fondu.

Zákon okrem ustanovenia úloh jednotlivým subjektom zapojeným do implementácie **ustanovuje základné princípy a procesy riadenia a kontroly poskytovania finančných prostriedkov** vo forme nenávratnej finančnej pomoci (príspevok) a finančných prostriedkov vo forme návratnej finančnej pomoci alebo vo forme návratnej finančnej pomoci a nenávratnej finančnej pomoci (príspevok na finančný nástroj) na projektové intervencie v rámci Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 - 2027.

Zákon tiež obsahuje procesné ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na rozhodovanie o žiadosti o poskytnutie príspevku.

Nový zákon bol Národnou radou SR schválený dňa 10.09.2024. Vzhľadom na to, že nový zákon upravuje jednotlivé skutočnosti pomerne podrobne, v našom článku Vám prinášame výber z nášho pohľadu kľúčových ustanovení.

→ Všeobecné princípy

Nový zákon v § 2 stanovuje, že pri poskytovaní príspevku a príspevku na finančný nástroj sa **uplatňuje princíp (i) partnerstva a zdieľaného riadenia, (ii) princíp nediskriminácie, (iii) princíp**

transparentnosti, **(iv) princíp hospodárnosti, (v) princíp efektívnosti, (vi) princíp účinnosti, (vii) princíp účelnosti, (viii) princíp právneho štátu a (ix) zákaz konfliktu záujmov.**

Zákon rozlišuje medzi pojmom príspevok a pojmom príspevok na finančný nástroj.

→ Príspevok

Finančné prostriedky poskytované v programovom období 2023-2027 z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a zo štátneho rozpočtu určené na financovanie intervencií v záujme rozvoja vidieka mimo integrovaného administratívneho a kontrolného systému v rámci Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 - 2027 (ďalej len „strategický plán“) sa v zmysle nového zákona poskytujú vo forme **nenávratného finančného príspevku** na realizáciu projektu na základe zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „zmluva o príspevku“) alebo rozhodnutia podľa § 9 ods. 2 nového zákona.

→ Príspevok na finančný nástroj

Finančné prostriedky poskytované v programovom období 2023-2027 z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a zo štátneho rozpočtu určené na financovanie intervencií v záujme rozvoja vidieka mimo integrovaného administratívneho a kontrolného systému v rámci strategického plánu, ktoré sa poskytujú vo forme **návratného finančného príspevku alebo vo forme kombinácie návratného finančného príspevku a nenávratného finančného príspevku** na základe zmluvy o financovaní podľa § 27 nového zákona.

Ustanovenie §27 vysvetlíme nižšie.

Základný rozdiel medzi oboma inštitútmi je zrejмый.

Príspevok je nenávratný a príspevok na finančný nástroj je návratný.

→ Projekt

Projektom je v zmysle nového zákona **súhrn aktivít na dosiahnutie určených cieľov a výsledkov, na ktoré sa vzťahuje poskytnutie príspevku, ktoré predkladá žiadateľ v žiadosti o poskytnutie príspevku** (ďalej len „žiadost“), a ktoré realizuje prijímateľ sám alebo s partnerom

Partnerom je osoba, ktorá sa spolupodieľa na príprave projektu so žiadateľom a na realizácii projektu s prijímateľom podľa písomnej zmluvy uzavretej medzi ňou a žiadateľom alebo ktorá sa spolupodieľa na realizácii projektu s prijímateľom podľa písomnej zmluvy uzavretej medzi ňou a žiadateľom

→ Riadiaci orgán

Riadiacim orgánom strategického plánu (ďalej len „riadiaci orgán“) je **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky** (ďalej len „ministerstvo pôdohospodárstva“)

Ministerstvo pôdohospodárstva pri poskytovaní príspevku **plní (i)** úlohy riadiaceho orgánu, **(ii)** je orgánom finančného riadenia, **(iii)** ako aj poskytovateľom príspevku na finančný nástroj. Ďalej plní úlohy riadiaceho orgánu pre technickú pomoc a je poskytovateľom príspevku na technickú pomoc.

Na základe § 4 je riadiacim orgánom ministerstvo pôdohospodárstva ako celok v širšom slova zmysle. **Právomoci ministerstva pôdohospodárstva ako riadiaceho orgánu však musia byť rozdelené medzi jednotlivé organizačné útvary.** Rozdelenie právomocí medzi jednotlivé organizačné útvary ministerstva pôdohospodárstva bude vecou organizačného poriadku, interných aktov a riadiacej dokumentácie.

Podrobné práva a povinnosti ministerstva pôdohospodárstva ako riadiaceho orgánu ustanovuje § 4 ods. 2 a 3 nového zákona.

→ Platobná agentúra

Platobná agentúra je **poskytovateľom príspevku** ako orgánom delegovaným ministerstvom pôdohospodárstva.

Platobná agentúra zodpovedá za riadenie a kontrolu výdavkov na projektové intervencie strategického plánu. Svoje úlohy môže delegovať na sprostredkovateľský orgán, ktorý si určí, s predchádzajúcim súhlasom riadiaceho orgánu, avšak takéto delegovanie sa nemôže týkať vykonávania platieb, ani úkonov týkajúcich sa finančnej úpravy a rozhodovania v súvislosti s vysporiadaním finančných vzťahov.

Platobná agentúra pri poskytovaní príspevku (i) vyhlasuje výzvu podľa § 10 zákona, **(ii)** vyhlasuje výzvu na predkladanie projektových zámerov a koná o projektovom zámere podľa § 11 zákona, **(iii)** koná o žiadostiach a rozhoduje o poskytnutí príspevku, **(iv)** uzatvára zmluvu o príspevku, **(v)** vykonáva platby prijímateľovi na základe žiadosti o platbu, **(vi)** je správcom pohľadávky z príspevku a pohľadávky z rozhodnutia, ktorá sa týka príspevku, **(vii)** vykonáva finančnú úpravu a vysporiadať finančné vzťahy, **(viii)** rozhoduje v konaní pri porušení pravidiel, **(ix)** rozhoduje v konaní o porušení finančnej disciplíny podľa osobitného predpisu, **(x)** ukladá a vymáha odvody, pokuty a penále podľa osobitného predpisu za porušenie finančnej disciplíny prijímateľa pri nakladaní s finančnými prostriedkami Európskej únie a s finančnými prostriedkami štátneho rozpočtu na financovanie strategického plánu poskytnutými platobnou agentúrou z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, k)plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

→ Orgán zabezpečujúci ochranu

Orgánom zabezpečujúcim ochranu finančných záujmov Európskej únie je **Úrad vlády Slovenskej republiky.**

→ Sprostredkovateľský orgán

Sprostredkovateľský orgán je subjekt verejnej správy alebo iná právnická osoba, ktorá má

odborné, personálne a materiálne predpoklady **na plnenie úloh zverených** jej riadiacim orgánom alebo platobnou agentúrou.

Sprostredkovateľský orgán **plní úlohy na základe písomnej zmluvy uzavretej s riadiacim orgánom alebo platobnou agentúrou podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.**

Sprostredkovateľský orgán zodpovedá za činnosti vykonávané orgánom, ktorý ho ich vykonávaním poveril.

V prípade delegovania svojich úloh na sprostredkovateľské orgány, riadiaci orgán alebo platobná agentúra v plnej miere zodpovedajú za účinnosť a správnosť riadenia a plnenia úloh delegovaných na sprostredkovateľské orgány a sú povinní zabezpečiť, aby boli zavedené náležité ustanovenia s cieľom umožniť sprostredkovateľskému orgánu získať všetky údaje a informácie potrebné na vykonávanie týchto delegovaných úloh. Sprostredkovateľské orgány za riadne a včasné plnenie delegovaných úloh zodpovedajú riadiacemu orgánu alebo platobnej agentúre.

→ Postup pri poskytovaní príspevku

Príspevok sa poskytuje **na základe písomnej zmluvy o príspevku uzavretej so žiadateľom**, ktorej návrh zasiela platobná agentúra žiadateľovi, ktorého žiadosť bola schválená v konaní podľa § 13 až 18. Poskytnutie príspevku na základe zmluvy o príspevku je **viazané na splnenie podmienok dohodnutých v zmluve o príspevku.**

Príspevok sa poskytuje **na základe inominátnej zmluvy uzavretej podľa Obchodného zákonníka.**

Ustanovenia §10 až § 12 nového zákona stanovujú v rámci postupov pred konaním o žiadosti inštitúty ako projektový zámer a obsahový námet. Pre podrobnosti odkazujeme na znenie nového zákona, pre prípadnú konzultáciu podrobností, prosím, neváhajte kontaktovať našu advokátsku kanceláriu.

→ Konanie o žiadosti

Ustanovenie § 13 nového zákona určuje konanie o žiadosti.

Účastníkom konania o žiadosti je žiadateľ.

Konanie o žiadosti sa začína dorúčením listinnej žiadosti alebo elektronickej žiadosti žiadateľa platobnej agentúre na základe vyhlásenej výzvy.

Žiadateľ môže podať žiadosť v lehote na podávanie žiadosti určenej vo výzve.

Žiadosť musí byť predložená riadne, včas a vo forme určenej platobnou agentúrou vo výzve.

Platobná agentúra rozhodne o neschválení žiadosti, ak (i) žiadateľ nesplnil podmienky poskytnutia príspevku určené vo výzve **alebo (ii)** nie je možné schváliť žiadosť z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov určených na vyčerpanie vo výzve na základe poradia žiadostí predložených v rámci výzvy alebo posudzovaného obdobia výzvy; poradie žiadostí sa určuje na základe aplikácie kritérií pre výber projektov v konaní o žiadosti.

Platobná agentúra konanie o žiadosti zastaví, ak (i) žiadateľ vzal žiadosť späť pred vydaním rozhodnutia o žiadosti, **(ii)** žiadateľ zomrel, bol vyhlásený za mŕtveho alebo zanikol bez právneho nástupcu, **(iii)** žiadateľ nepredložil žiadosť riadne, včas a vo forme určenej vo výzve alebo pretrvávajú pochybnosti o splnení podmienok doručenia žiadosti riadne, včas a vo forme určenej vo výzve, **(iv)** zistí pochybnosti o splnení podmienok poskytnutia príspevku a žiadateľ tieto pochybnosti neodstránil v určenej lehote, hoci bol o možnosti zastavenia konania poučený, **alebo (v)** tak ustanovuje nový zákon.

→ Odvolanie a odvolacie konanie

Proti rozhodnutiu vo veci príspevkov podľa tohto zákona môže žiadateľ podať odvolanie, alebo ak sa žiadateľ písomne práva na odvolanie nevzdal.

Žiadateľ môže **podať odvolanie písomne platobnej agentúre do desiatich pracovných dní**

odo dňa doručenia rozhodnutia, ak zákon neustanovuje inak.

Dôvody odvolania a rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže žiadateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Platobná agentúra môže rozhodnúť o odvolaní, ak mu v plnom rozsahu vyhoví. **Ak platobná agentúra v plnom rozsahu odvolaniu nevyhoví, predloží ho odvolaciemu orgánu, ktorým je generálny riaditeľ platobnej agentúry.**

Odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu, a ak sú na to dôvody, rozhodnutie zmení, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

Odvolací orgán rozhodnutie **zruší a vec vráti** platobnej agentúre na nové konanie a rozhodnutie, **ak zistenie skutkového stavu platobnou agentúrou bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci a rozhodnutie alebo ak je to vhodnejšie** najmä z dôvodu rýchlosti a hospodárnosti konania. Platobná agentúra je právnym názorom odvolacieho orgánu viazaná.

Odvolací orgán vydá rozhodnutie o odvolaní do 30 pracovných dní odo dňa predloženia odvolania odvolaciemu orgánu, vo zvlášť zložitých prípadoch najneskôr do 60 pracovných dní, pričom o tejto skutočnosti odvolací orgán upovedomí žiadateľa s uvedením dôvodov.

→ Zmluva o príspevku

Príspevok sa poskytuje prijímateľovi na základe a v súlade so zmluvou o príspevku **uzavretou podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.**

Zmluva o príspevku upravuje práva a povinnosti platobnej agentúry a prijímateľa v súvislosti s realizáciou projektu.

Žiadateľ je povinný poskytnúť pred uzavretím zmluvy o príspevku platobnej agentúre súčinnosť v rozsahu potrebnom na uzavretie zmluvy o príspevku.

Platobná agentúra zašle písomný návrh na uzavretie zmluvy o príspevku a určí lehotu na prijatie návrhu žiadateľovi, (i) ktorého žiadosť bola schválená rozhodnutím v konaní podľa § 13 až 18, ktoré nadobudlo právoplatnosť, **(ii)** ktorý splnil podmienky určené vo výroku rozhodnutia o schválení žiadosti, ak boli podmienky vo výroku rozhodnutia určené, **(iii)** ktorý splnil ďalšie predpoklady požadované platobnou agentúrou na uzavretie zmluvy o príspevku, ktoré vyplývajú z osobitných predpisov **a (iv)** ktorý poskytol potrebnú súčinnosť.

→ Postup pri poskytovaní príspevku na finančný nástroj

Na poskytnutie príspevku na finančný nástroj, vykonávanie finančného nástroja a na vrátenie príspevku na finančný nástroj sa **nevzťahujú ustanovenia týkajúce sa postupu pri poskytovaní príspevku, teda vyššie uvedené postupy naň neplatia.**

Na poskytnutie príspevku na finančný nástroj sa **nevzťahuje správny poriadok.**

Príspevok na finančný nástroj, ktorým môže byť poskytnutá štátna pomoc alebo minimálna pomoc, môže byť poskytnutý, len ak sú splnené pravidlá v oblasti štátnej pomoci alebo minimálnej pomoci

Poskytovateľ príspevku na finančný nástroj pri poskytnutí príspevku na finančný nástroj môže (i) investovať do vlastného imania orgánu vykonávajúceho finančný nástroj, **(ii)** poskytnúť príspevok na finančný nástroj v podobe samostatného bloku financovania alebo na osobitný účet orgánu vykonávajúcemu finančný nástroj.

Poskytovateľ príspevku na finančný nástroj **môže priamo vybrať prijímateľa príspevku na finančný nástroj**, ak sú splnené podmienky podľa osobitných predpisov.

Poskytovateľ príspevku na finančný nástroj poskytuje príspevok na finančný nástroj prijímateľovi príspevku na finančný nástroj **na základe zmluvy o financovaní** podľa § 27 nového zákona.

Prijímatel' príspevku na finančný nástroj žiada o poskytnutie príspevku na finančný nástroj po nadobudnutí účinnosti zmluvy o financovaní podľa § 27 prostredníctvom žiadosti o platbu.

Ak prijímatel' príspevku na finančný nástroj vykonáva finančný nástroj priamo, poskytuje finančné prostriedky z finančného nástroja konečnému prijímateľovi na základe zmluvy podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Ak prijímatel' príspevku na finančný nástroj poverí vykonávaním časti finančného nástroja finančného sprostredkovateľa, poskytuje mu časť finančných prostriedkov alebo viaže časť finančných prostriedkov určených pre ručenie podľa § 303 až 312 Obchodného zákonníka na základe zmluvy s finančným sprostredkovateľom podľa § 28 nového zákona.

Prijímatel' príspevku na finančný nástroj je povinný používať príspevok na finančný nástroj v súlade so zmluvou o financovaní podľa § 27, investičnou stratégiou a strategickým plánom počas obdobia ustanoveného osobitnými predpismi.

→ Zmluva o financovaní

Zmluva o financovaní je **zmluvou podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka** uzavretou medzi poskytovateľom príspevku na finančný nástroj a prijímateľom príspevku na finančný nástroj.

Poskytnutie príspevku na finančný nástroj na základe zmluvy o financovaní je viazané na splnenie podmienok dohodnutých v tejto zmluve. Právny nárok na poskytnutie príspevku na finančný nástroj zo strany prijímateľa príspevku na finančný nástroj vzniká splnením podmienok účinnej zmluvy o financovaní.

Zmluva o financovaní upravuje práva a povinnosti poskytovateľa príspevku na finančný nástroj a prijímateľa príspevku na finančný nástroj pri vykonávaní finančného nástroja.

Zmluva o financovaní obsahuje okrem všeobecných náležitostí najmä (i) výšku a účel poskytovaného príspevku na finančný nástroj, **(ii)** výšku poplatku za riadenie a nákladov na riadenie, **(iii)** ustanovenia o vysporiadaní finančných vzťahov, **(iv)** ustanovenia o ukončení finančného nástroja, **(v)** ustanovenia o výkone kontroly a auditu, **(vi)** investičnú stratégiu, **(vii)** náležitosti podľa osobitných predpisov.

→ Ďalšie ustanovenia

Nový zákon samozrejme upravuje aj ďalšie skutočnosti, a to rozsah spracúvania osobných a identifikačných údajov, upravuje sa kto, v akom rozsahu a na aký účel spracováva osobné údaje dotknutých subjektov.

Ustanovuje sa tiež povinnosť zverejňovať informácie, pričom platobná agentúra zverejňuje informácie o prijímateľoch na svojom webovom sídle. Poskytovateľ príspevku na finančný nástroj zverejňuje informácie o prijímateľoch príspevkov na finančný nástroj na svojom webovom sídle.

V neposlednom rade sa novým zákonom ustanovuje povinnosť pre platobnú agentúru viesť informačný systém pre účely efektívneho a transparentného riadenia, kontrolu a monitorovanie poskytovania príspevkov pre tzv. projektové intervencie v rámci strategického plánu z poľnohospodárskeho fondu. Správcom a prevádzkovateľom tohto systému je platobná agentúra.

Nový zákon nadobúda účinnosť odo dňa 1. novembra 2024.

NOVELA ZÁKONA O CIVILNOM LETECTVE (LETECKÉHO ZÁKONA)

V súčasnosti je na národnej úrovni oblasť bezpilotných lietadiel a bezpilotných leteckých systémov čiastočne upravená § 7 ods. 2 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

Novou právnou úpravou sa má podľa dôvodovej správy k novele zákona zabezpečiť, že oblasť bezpilotných lietadiel, bezpilotných leteckých systémov a vzdušného priestoru U-space bude mať komplexnú národnú právnú úpravu pri zohľadnení už upravených oblastí príslušnými právne záväznými aktmi Európskej únie a tých oblastí, ktoré právne záväzné akty Európskej únie neupravujú, čím budú vykonané nielen príslušné právne záväzné akty Európskej únie, ale budú odstránené aj niektoré súčasné prekážky v oblasti civilného letectva.

Pre účely nášho článku sa budeme venovať výhradne novelizácii právnej úpravy bezpilotného lietania.

Novelu leteckého zákona Národná rada SR schválila dňa 12. júna 2024.

→ **Bezpilotné letecké systémy a bezpilotné lietadlá**

Novela leteckého zákona pridáva do jeho znenia celkom novú desiatu časť nazvanú „bezpilotné letecké systémy a bezpilotné lietadlá“, a to počnúc pridaním § 45a a nasledovných.

→ **Register prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov**

Novela leteckého zákona zriaďuje register prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov.

Register prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov je neverejný.

Správcom a prevádzkovateľom registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov je **Dopravný úrad**.

Dopravný úrad prevádzkuje register prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov a spracúva údaje v ňom uvedené ako prevádzkovateľ podľa osobitného predpisu za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitnými predpismi.

Register prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov je **informačným systémom verejnej správy**.

Register prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov (i) je na účely registrácie dostupný prostredníctvom jednotného prístupového miesta na webovom sídle Dopravného úradu, **(ii)** má prístupné programové rozhranie potrebné na využívanie jeho funkcií, **(iii)** na účely registrácie vyžaduje autentifikáciu registrujúcej osoby, **(iv)** po zaregistrovaní prevádzkovateľa bezpilotného leteckého systému prideli prevádzkovateľovi jedinečné digitálne registračné číslo.

Prevádzkovateľ bezpilotného leteckého systému, ktorý má trvalé bydlisko alebo sídlo na území Slovenskej republiky je **povinný sa pred začatím prevádzkovania bezpilotného lietadla, ktoré spĺňa požiadavky podľa osobitného predpisu zaregistrovať do registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov**.

Do registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov sa zapisujú (i) údaje a informácie v rozsahu podľa osobitného predpisu, **(ii)** identifikačné číslo organizácie, ak prevádzkovateľ bezpilotného leteckého systému je fyzická osoba - podnikateľ, **(iii)** jedinečné sériové číslo podľa osobitného predpisu bezpilotného lietadla, alebo modulu priamej diaľkovej identifikácie, ak ide o súkromne vyrobené bezpilotné lietadlo.

Registráciu môže vykonať (i) prevádzkovateľ bezpilotného leteckého systému prostredníctvom jednotného prístupového miesta na webovom sídle Dopravného úradu, **alebo (ii)** Dopravný úrad na základe žiadosti prevádzkovateľa bezpilotného leteckého systému podanej v listinnej podobe.

Dopravný úrad po zaregistrovaní prevádzkovateľa bezpilotného leteckého systému zašle prevádzkovateľovi bezpilotného leteckého systému potvrdenie o registrácii a pridelené jedinečné digitálne registračné číslo; potvrdenie o registrácii môže mať elektronickú podobu.

Informácie z registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov sa poskytujú

(i) na základe žiadosti automatizovaným spôsobom prostredníctvom zriadeného priameho prístupu 1.Policajnému zboru, ministerstvu obrany, Vojenskému spravodajstvu, Vojenskej polícii, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Slovenskej informačnej službe, Národnému bezpečnostnému úradu, ministerstvu pôdohospodárstva, právnickej osobe určenej ministerstvom pôdohospodárstva a Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky na účely plnenia ich úloh podľa tohto zákona a osobitných predpisov, 2.poskytovateľovi služieb U-Space alebo poskytovateľovi spoločných informačných služieb na účely výkonu činnosti podľa tohto zákona a osobitného predpisu, **(ii)** za podmienok ustanovených týmto zákonom alebo osobitným predpisom príslušnému orgánu členského štátu, Agentúre Európskej únie pre bezpečnosť letectva a Európskej komisii, **(iii)** na základe žiadosti prevádzkovateľovi letiska alebo držiteľovi rozhodnutia podľa § 33 ods. 2 a poverenému poskytovateľovi letových prevádzkových služieb, ak nie je poskytovateľom služieb U-space alebo poskytovateľom spoločných informačných služieb na účely výkonu činnosti podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

Prevádzkovateľ bezpilotného leteckého systému zapísaný v registri prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov je **povinný Dopravnému úradu oznámiť zmenu údajov zapísaných v registri do 30 dní odo dňa, keď**

zmena nastala a priložiť doklady, ktoré zmenu preukazujú. Oznámenie sa môže vykonať prostredníctvom jednotného prístupového miesta podľa odseku 4 písm. a) alebo podaním žiadosti o vykonanie zmeny v listinnej podobe. Dopravný úrad zmenu údajov bezodkladne zapíše do registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov.

Ak prevádzkovateľ bezpilotného leteckého systému **ukončí jeho prevádzkovanie, je povinný oznámiť túto skutočnosť do 15 dní od ukončenia prevádzky** Dopravnému úradu, ktorý ju bezodkladne zapíše do registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov. Oznámenie sa môže vykonať prostredníctvom jednotného prístupového miesta podľa odseku 4 písm. a) alebo podaním žiadosti o vykonanie zmeny v listinnej podobe.

Dopravný úrad do registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov bezodkladne zapíše aj údaj o tom, že prevádzkovateľ bezpilotného leteckého systému zomrel, bol vyhlásený za mŕtveho alebo zanikol bez právneho nástupcu a iné údaje o takýchto osobách a bezpilotnom leteckom systéme, ktoré sú Dopravnému úradu známe z úradnej činnosti alebo na základe doručenej verejnej listiny.

Žiadosť o vydanie prevádzkového povolenia na prevádzku bezpilotného leteckého systému v osobitnej kategórii prevádzky alebo o vydanie osvedčenia prevádzkovateľa ľahkého bezpilotného leteckého systému a vyhlásenie o prevádzke bezpilotného leteckého systému v osobitnej kategórii prevádzky sa môžu podať prostredníctvom jednotného prístupového miesta podľa odseku 4 písm. a) alebo v listinnej podobe.

Žiadosť podľa odseku 9 písm. a) a c) obsahuje najmä rozsah požadovaných osobných údajov a účel ich spracúvania. Ak žiadosť neobsahuje rozsah požadovaných osobných údajov a účel ich spracúvania, Dopravný úrad neposkytne informácie z registra prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov

→ Register bezpilotných lietadiel

Ustanovením § 45b novelizovaného leteckého zákona sa vytvára register bezpilotných lietadiel.

Register bezpilotných lietadiel je rovnako tak **neverejný**.

Dopravný úrad je správcom a prevádzkovateľom registra bezpilotných lietadiel. Dopravný úrad prevádzkuje register bezpilotných lietadiel a spracúva údaje v ňom uvedené ako prevádzkovateľ podľa osobitného predpisu(1aa) za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitným predpisom.

Register bezpilotných lietadiel je informačným systémom verejnej správy.

O zápise bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii do registra bezpilotných lietadiel alebo o výmaze bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii z registra bezpilotných lietadiel **vydáva Dopravný úrad osvedčenie**.

Zápisom do registra bezpilotných lietadiel sa bezpilotnému lietadlu, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii pridružuje (i) registrová značka, ktorá sa musí vyznačiť na bezpilotnom lietadle, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii za značkou štátnej príslušnosti a (ii) jedinečné digitálne registračné číslo.

Informácie z registra bezpilotných lietadiel sa poskytujú (i) na základe žiadosti automatizovaným spôsobom prostredníctvom zriadeného priameho prístupu Policajnému zboru, ministerstvu obrany, Vojenskému spravodajstvu, Vojenskej polícii, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Slovenskej informačnej službe a Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky na účely plnenia ich úloh podľa tohto zákona a osobitných predpisov, (ii) za podmienok ustanovených týmto zákonom alebo osobitným predpisom príslušnému orgánu členského štátu, Agentúre Európskej únie pre bezpečnosť letectva a Európskej komisii, (iii) na základe žiadosti poverenému poskytovateľovi letových

prevádzkových služieb, ak nie je poskytovateľom služieb U-space alebo poskytovateľom spoločných informačných služieb na účely výkonu činnosti podľa tohto zákona a osobitného predpisu.

Zápis do registra bezpilotných lietadiel, zmenu údajov zapísaných v registri bezpilotných lietadiel **alebo výmaz z registra bezpilotných lietadiel Dopravný úrad vykoná na základe žiadosti vlastníka bezpilotného lietadla**, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii.

Výmaz bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii z registra bezpilotných lietadiel **Dopravný úrad môže vykonať aj bez žiadosti**, ak (i) nie sú splnené podmienky podľa § 25 ods. 3, (ii) bezpilotné lietadlo, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii nespĺňa požiadavky letovej spôsobilosti podľa osobitných predpisov, (iii) sa preukáže, že došlo k zničeniu bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii, (iv) nie je známe, kde sa bezpilotné lietadlo, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii nachádza viac ako 12 mesiacov, (v) osvedčenie o letovej spôsobilosti bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii je neplatné viac ako 24 mesiacov.

Vlastník bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii je povinný požiadať Dopravný úrad o zmenu údajov zapísaných v registri bezpilotných lietadiel a doložiť doklady, ktoré zmenu zapísaných údajov preukazujú, do 30 dní odo dňa, keď zmena nastala. Ak sa v dôsledku takejto zmeny zmenia aj údaje uvedené v osvedčení o zápise bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii do registra bezpilotných lietadiel (ďalej len „osvedčenie o zápise bezpilotného lietadla“), Dopravný úrad vydá nové osvedčenie o zápise bezpilotného lietadla, ktoré nahrádza pôvodné osvedčenie o zápise bezpilotného lietadla; vlastník bezpilotného lietadla, ktorého projektový návrh podlieha certifikácii je povinný pôvodné osvedčenie o zápise bezpilotného lietadla odovzdať Dopravnému úradu najneskôr v deň vydania nového osvedčenia o zápise bezpilotného lietadla.

→ Poistenie zodpovednosti za škodu

Novo pridané ustanovenie § 45c upravuje v leteckom zákone poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla

Ak osobitný predpis neustanovuje inak, uzavrieť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla **je povinný prevádzkovateľ bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla prevádzkovaného v (i) otvorenej kategórii prevádzky podkategórii A2, (ii) otvorenej kategórii prevádzky podkategórii A3, (iii) osobitnej kategórii prevádzky, (iv) osvedčenej kategórii prevádzky.**

Zmluva o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla **musí byť platná po celú dobu prevádzky bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla.**

Ak osobitný predpis neustanovuje inak, predmetom zmluvy je poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou všetkých bezpilotných leteckých systémov alebo všetkých bezpilotných lietadiel, ktoré prevádzkuje jeden prevádzkovateľ, ak ide o otvorenú kategóriu prevádzky. Ak ide o osobitnú kategóriu prevádzky a osvedčenú kategóriu prevádzky, predmetom zmluvy je poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou jedného bezpilotného leteckého systému alebo jedného bezpilotného lietadla.

Výška poistného krytia zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla musí byť najmenej vo výške poistného krytia ustanovenej pre kategóriu lietadiel s maximálnou vzletovou hmotnosťou menšou ako 500 kg podľa osobitného predpisu.

→ Pilot na diaľku

Podľa § 45d ods. novelizovaného leteckého zákona fyzická osoba môže riadiť bezpilotný

letecký systém alebo bezpilotné lietadlo, ak je držiteľom preukazu spôsobilosti pilota na diaľku pre danú kategóriu prevádzky, ak osobitný predpis neustanovuje inak, a spĺňa požiadavky odbornej spôsobilosti pre danú kategóriu prevádzky podľa osobitného predpisu.

Na účely novelizovaného leteckého zákona sa za preukaz spôsobilosti pilota na diaľku považuje každý doklad vydaný oprávnenou osobou pilotovi na diaľku, ktorý osvedčuje splnenie požiadaviek odbornej spôsobilosti pilotom na diaľku v danej kategórii a podkategórii prevádzky podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.

Ak osobitný predpis neustanovuje inak, **požiadavku odbornej spôsobilosti pilota na diaľku** v osobitnej kategórii prevádzky na základe prevádzkového povolenia **spĺňa fyzická osoba, ktorá (i) absolvovala online výcvikový kurz a úspešne absolvovala online skúšku teoretických vedomostí podľa osobitného predpisu, (ii) úspešne absolvovala výcvik zameraný na vykonávanie letov v osobitnej kategórii prevádzky a dosiahnutie spôsobilosti podľa osobitného predpisu, určeným Dopravným úradom v prevádzkovom povolení.**

Preukaz spôsobilosti pilota na diaľku vydáva Dopravný úrad. Ak sa žiadateľovi o vydanie preukazu spôsobilosti pilota na diaľku v plnom rozsahu vyhovuje, namiesto písomného vyhotovenia rozhodnutia sa žiadateľovi vydá preukaz spôsobilosti pilota na diaľku v elektronickej podobe.

Novelizovaným leteckým zákonom sa zriaďuje register pilotov na diaľku, ktorého správcou a prevádzkovateľom je Dopravný úrad. Dopravný úrad prevádzkuje register pilotov na diaľku a spracúva údaje v ňom uvedené ako prevádzkovateľ podľa osobitného predpisu(11aa) za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitným predpisom.

Register pilotov na diaľku je neverejný a je informačným systémom verejnej správy.

Do registra pilotov na diaľku Dopravný úrad zapisuje (i) údaje o držiteľovi preukazu spôsobilosti pilota na diaľku v rozsahu meno a priezvisko a dátum narodenia, **(ii)** kategóriu a podkategóriu prevádzky, v ktorej je pilot na diaľku oprávnený riadiť bezpilotný letecký systém, **(iii)** dátum vydania preukazu spôsobilosti pilota na diaľku, **(iv)** dátum skončenia platnosti preukazu spôsobilosti pilota na diaľku.

Informácie z registra pilotov na diaľku sa poskytujú (i) na základe žiadosti automatizovaným spôsobom prostredníctvom zriadeného priameho prístupu Policajnému zboru, ministerstvu obrany, Vojenskému spravodajstvu, Vojenskej polícii, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Slovenskej informačnej službe, Národnému bezpečnostnému úradu, ministerstvu pôdohospodárstva a právnickej osobe určenej ministerstvom pôdohospodárstva na účely plnenia ich úloh podľa tohto zákona a osobitných predpisov, **(ii)** za podmienok ustanovených týmto zákonom alebo osobitným predpisom (11a) príslušnému orgánu členského štátu, Agentúre Európskej únie pre bezpečnosť letectva a Európskej komisii.

Pilot na diaľku, ktorý je zapísaný v registri pilotov na diaľku, je povinný Dopravnému úradu oznámiť zmenu údajov, zapísaných v registri pilotov na diaľku do 15 dní odo dňa, keď zmena nastala a priložiť doklady, ktoré zmenu preukazujú. Ak sa v dôsledku zmeny zmenia aj údaje uvedené v preukaze spôsobilosti pilota na diaľku, Dopravný úrad vydá nový preukaz spôsobilosti pilota na diaľku, ktorý nahrádza pôvodný preukaz spôsobilosti pilota na diaľku.

Dopravný úrad poskytuje skúšku teoretických vedomostí pilota na diaľku. Pri skúške je uchádzač povinný riadiť sa skúšobným poriadkom vydaným Dopravným úradom. Proti výsledku skúšky môže uchádzač do piatich pracovných dní od jej vykonania podať námietku. Dopravný úrad o podanej námietke rozhodne do 30 dní od jej doručenia; rozhodnutie je konečné

➔ **Leteckí modelári**

Novelizovaný letecký zákon počíta aj s právnou úpravou podmienok prevádzkovania bezpilotných lietadiel leteckými modelármi.

Ustanovenie § 45e a nasl. novelizovaného leteckého zákona stanovuje podmienky prevádzkovania bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla v rámci klubu alebo združenia leteckých modelárov.

Prevádzkovať bezpilotný letecký systém alebo bezpilotné lietadlo v rámci klubu alebo združenia leteckých modelárov možno len na základe povolenia, ktoré vydáva a mení Dopravný úrad na základe žiadosti. V povolení Dopravný úrad určí podmienky podľa osobitných predpisov a podmienky na usporiadanie leteckých dní, leteckých súťaží alebo iných verejných leteckých podujatí.

Dopravný úrad vydá povolenie klubu alebo združeniu leteckých modelárov, ak klub alebo združenie leteckých modelárov preukáže, že spĺňa podmienky podľa osobitného predpisu a tiež tieto podmienky: (i) je občianskym združením, **(ii)** má zriadenú kontrolnú a disciplinárnu komisiu, **(iii)** štatutárny orgán alebo najmenej jeden člen štatutárneho orgánu a najmenej jeden člen kontrolnej a disciplinárnej komisie má najmenej trojročnú prax v prevádzkovaní alebo riadení bezpilotných leteckých systémov alebo bezpilotných lietadiel, **(iv)** má zavedený systém vnútornej kontroly, **(v)** má zavedené pravidlá na zaistenie bezpečnej prevádzky bezpilotných leteckých systémov a bezpilotných lietadiel najmä s ohľadom na ochranu života, zdravia, majetku, súkromia osôb a životného prostredia a bezpečnostnú ochranu.

Klub alebo združenie leteckých modelárov s povolením je povinné (i) zverejniť na svojom webovom sídle pravidlá na zaistenie bezpečnej prevádzky bezpilotných leteckých systémov a bezpilotných lietadiel, **(ii)** preukázateľne oboznámiť svojich členov s pravidlami na zaistenie bezpečnej prevádzky

bezpilotných leteckých systémov a bezpilotných lietadiel, **(iii)** vykonávať dohľad nad činnosťou svojich členov a prijímať opatrenia, ak zistí porušenie pravidiel na zaistenie bezpečnej prevádzky bezpilotných leteckých systémov a bezpilotných lietadiel, **(iv)** zaistiť, že členovia, ktorí riadia bezpilotný letecký systém alebo bezpilotné lietadlo, najmenej raz za rok absolvujú školenie teoretických znalostí potrebných na riadenie bezpilotného leteckého systému a bezpilotného lietadla zamerané na pravidlá lietania a zaistenie bezpečnosti leteckej prevádzky, **(v)** viesť aktuálny zoznam svojich členov v rozsahu meno, priezvisko a dátum narodenia na účely plnenia povinností podľa tohto zákona a osobitného predpisu, **(vi)** zabezpečiť, že členovia vykonávajú lety bezpilotnými leteckými systémami a bezpilotnými lietadlami podľa pravidiel na zaistenie bezpečnej prevádzky bezpilotných leteckých systémov a bezpilotných lietadiel, **(vii)** vykonať najmenej raz za rok vnútornú kontrolu a jej výsledky bezodkladne oznámiť Dopravnému úradu, **(viii)** uzavrieť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou bezpilotného leteckého systému a bezpilotného lietadla podľa § 45c ods. 3 a 4; táto zmluva musí byť platná po celú dobu prevádzky bezpilotného leteckého systému alebo bezpilotného lietadla, **(ix)** oznámiť zmenu údajov uvedených v žiadosti podľa odseku 1 najneskôr do 15 dní odo dňa kedy k zmene došlo a priložiť doklady, ktoré zmenu údajov preukazujú.

→ Sankcie a priestupky

V ustanovení § 51 sa za odsek 4 vkladá nový odsek 5, ktorý v novelizovanom leteckom zákone ukladá určité sankcie v súvislosti s povinnosťami na úseku bezpilotného lietania.

Dopravný úrad uloží pokutu do 5 000 eur právnickej osobe alebo fyzickej osobe-podnikateľovi, ktorá (i) neoznámí zmenu údajov zapísaných v registri prevádzkovateľov bezpilotných leteckých systémov do 30 dní odo dňa, keď takáto zmena nastala alebo neoznámí ukončenie prevádzkovania bezpilotného leteckého systému

do 15 dní odo dňa ukončenia jeho prevádzky, **(ii)** nepožiada o zmenu údajov zapísaných v registri bezpilotných lietadiel do 30 dní odo dňa, keď takáto zmena nastala, **(iii)** neposkytne Dopravnému úradu, ministerstvu, stálej medzirezortnej komisii, stálej komisii pre bezpečnosť civilného letectva alebo stálej komisii podľa § 34 ods. 1 súčinnosť požadovanú podľa § 56a.

Ustanovenie § 53 leteckého zákona sa novelou doplnilo pokiaľ ide o priestupky na úseku letectva o písm. p) až ac), pričom pre podrobný výpočet nových priestupkov na úseku civilného letectva odkazujeme na plné znenie novelizovaného zákona.

→ Súvisiace novelizácie

Zo súvisiacich novelizácií spomenieme novelu zákona č. 46/1993 Zb. o Slovenskej informačnej službe v platnom znení a zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

Na základe novelizácie uvedených zákonov sa v záujme zabezpečenia bezpečnosti štátu, **zakazuje činnosť bezpilotného lietadla v bezprostrednej blízkosti stavieb v správe, nájme alebo vo výpožičke informačnej služby.**

Informačná služba je oprávnená zabrániť činnosti bezpilotného lietadla, ak by jeho činnosťou mohlo byť zmarené alebo ohrozené plnenie úloh informačnej služby.

Na základe novelizácie uvedených zákonov sa v záujme zabezpečenia bezpečnosti štátu, tiež doplneným ustanovením § 242 dopĺňa o odseky 2 až 5, na základe ktorých sa **zakazuje činnosť bezpilotného lietadla** v priestore nad budovami ústavného súdu, nad budovami kancelárie ústavného súdu a nad miestami, kde ústavný súd pravidelne pojednáva alebo zasadá do výšky 120 m nad úrovňou zeme.

Zákaz sa nevzťahuje na činnosti vykonávané s písomným súhlasom vedúceho kancelárie ústavného súdu a na činnosti uskutočňované lietadlami podľa osobitného predpisu.

Zákaz musí byť na budovách a miestach vhodným spôsobom vyznačený.

Rovnako tak, ako Slovenská informačná služba aj Kancelária ústavného súdu môže obstarat' technické zariadenia alebo systémy na detekciu bezpilotného leteckého systému a na prerušenie činnosti bezpilotného lietadla na účel

zabezpečenia ochrany budov a miest podľa odseku 2. Obsluhu obstaraných technických zariadení alebo systémov podľa prvej vety zabezpečuje Policajný zbor.

Tento zákon nadobudol účinnosť 15. júla 2024.

NOVELA ZÁKONA O CESTNEJ DOPRAVE

Cieľom novely zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/738 zo 6. apríla 2022, ktorou sa mení smernica 2006/1/ES o používaní vozidiel prenajatých bez vodičov na cestnú prepravu tovaru (Ú. v. EÚ L 137, 16.5.2022) (ďalej len „smernica (EÚ) 2022/738“).

Nová právna úprava umožní podľa dôvodovej správy dopravným spoločnostiam usadeným v Slovenskej republike **disponovať určitým počtom prenajatých nákladných vozidiel evidovaných v inom členskom štáte Európskej únie bez potreby ich evidencie v Slovenskej republike**. Novela zákona upravuje aj ustanovenia týkajúce sa odborného dozoru a kontroly a **zároveň upravuje aj oblasť taxislužby**.

➔ Doplnenie všeobecných povinností dopravcu

Ustanovenie § 7 zákona určuje základné a všeobecné povinnosti dopravcu v cestnej doprave.

Novela cestného zákona doplnila povinnosti dopravcu v cestnej doprave o niekoľko povinností, a to doplnením písm. n) až u) do § 7.

Po novom okrem doposiaľ stanovených povinností je dopravca povinný tiež: (i) mať v Slovenskej republike vo vlastných priestoroch alebo v prenajatých priestoroch skutočné a stabilné miesto usadenia podniku, prevádzkovať nevyhnutnú technickú základňu a vozidlový park, mať v týchto priestoroch originály dokladov o podnikaní v cestnej doprave, najmä povolenia a licencie, mať v elektronickej podobe alebo v listinnej podobe zmluvy o preprave, dokumenty súvisiace s vozidlami, ktorými podnik disponuje, účtovné doklady, doklady o riadení zamestnancov, pracovné zmluvy, doklady v oblasti sociálneho zabezpečenia, doklady s údajmi o rozdelení úloh vodičom a o vysielaní vodičov, doklady s údajmi o kabotáži, doklady s údajmi o čase jazdy a dobách odpočinku a overené kópie osvedčení vodičov, (ii) prevádzkovať cestnú

dopravu prostredníctvom vymenovaného vedúceho dopravy podľa § 6, ktorý skutočne a sústavne riadi dopravné činnosti podniku, (iii) prevádzkovať cestnú dopravu len v rozsahu vydaného povolenia na výkon povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy podľa § 5 ods. 1 alebo udelenej licencie Spoločenstva podľa § 5 ods. 2, (iv) plniť podmienku finančnej spoľahlivosti podľa § 6 ods. 5 nepretržite počas celej doby prevádzkovania cestnej dopravy, (v) mať uzavretú písomnú zmluvu o prenájme vozidla, ak používa vozidlo prenajaté podľa § 32, a zabezpečiť, aby sa v každom prenajatom vozidle nachádzala zmluva o prenájme vozidla alebo jej osvedčená kópia alebo osvedčený výpis z nej, (vi) zamestnávať vodičov v súlade s týmto zákonom, osobitnými predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, (vii) zamestnávať len takého vodiča z tretieho štátu, ktorý má pracovné povolenie a osvedčenie vodiča, ak sa na neho takáto povinnosť vzťahuje, (viii) poskytnúť orgánom odborného dozoru a kontrolným orgánom podľa § 45 požadované údaje do 15 dní od ich vyžiadania.

➔ Zmeny v taxislužbách

Prevádzkovať taxislužbu môže len držiteľ koncesie podľa tohto zákona, a to tak, ako stanovuje § 27 ods. 1 cestného zákona.

Ako uvádza dôvodová správa, oblasť úpravy taxislužieb nie je na úrovni Európskej únie harmonizovaná. Vozidlom taxislužby môže byť len vozidlo, ktoré je zaevidované v koncesii a spĺňa podmienky podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov vodič je povinný mať pri sebe platné doklady a doklady o technickej a emisnej kontrole, ak takej kontrole podlieha. Policajný zbor následne vie takéto vozidlá kontrolovať.

Novelou cestného zákona sa spresňuje podmienka ohľadom evidencie vozidla v Slovenskej republike.

Podľa novelizovaného odseku 17 v § 27 cestného zákona vozidlom taxislužby môže byť len vozidlo evidované v Slovenskej republike, ktorého evidenčné číslo je zaevidované v koncesii a registri taxislužby a ktoré spĺňa podmienky podľa osobitného predpisu.

Zmenou prešiel tiež odsek 18 v § 27 cestného zákona, podľa ktorého Dopravný správny orgán vydá osvedčenie vozidla taxislužby na každé evidenčné číslo vozidla taxislužby. Pri zmene držby vozidla taxislužby alebo pri zmene vlastníctva vozidla taxislužby na osobu, ktorá nie je prevádzkovateľom taxislužby, sa vozidlo taxislužby vyradí z registra taxislužby ku dňu, kedy nastala zmena držby vozidla taxislužby alebo zmena vlastníctva vozidla taxislužby. Osvedčenie vozidla taxislužby stráca platnosť dňom vyradenia vozidla taxislužby z registra taxislužby.

→ Zmeny v prenájatých vozidlách

Novelizované ustanovenie § 32 cestného zákona v súlade so smernicou (EÚ) 2022/738 upravuje potrebné skutočnosti, pričom stanovuje sa počet vozidiel evidovaných v inom členskom štáte Európskej únie, ktoré je možné prenájať a používať pre účely nákladnej dopravy. Zároveň sa ustanovuje obdobie, na ktoré bude možné prenájať a používať pre účely nákladnej dopravy vozidlá evidované v inom členskom štáte.

Podľa novelizovaného § 32 ods. 1: „Ak odsek 4 neustanovuje inak, na prepravu v nákladnej doprave môže prevádzkovateľ cestnej dopravy usadený v Slovenskej republike použiť aj prenájaté motorové vozidlo, ktoré je evidované v Slovenskej republike, a sú v ňom v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe tieto doklady: (i) zmluva o prenájme vozidla alebo jej osvedčená kópia alebo osvedčený výpis z nej, v ktorom sú uvedené identifikačné údaje o prenájomcovi, o nájomcovi, o vozidle, dátum uzavretia zmluvy a doba jej platnosti, a (ii) pracovná zmluva alebo jej osvedčená kópia

obsahujúca názov zamestnávateľa, meno a priezvisko zamestnanca, dátum uzavretia a dobu platnosti zmluvy alebo iný doklad o pracovnom vzťahu vodiča k nájomcovi vozidla, ak vodič nie je zároveň nájomcom vozidla.“

Prenajatým vozidlom sa podľa § 32 ods. 2 na účely odseku 1 rozumie vozidlo, ktoré prenájomca prenajímateľom zmluvou za odplatu a na určenú dobu prenecháva bez vodiča na užívanie prevádzkovateľovi nákladnej dopravy na účet tretej osoby.

Prenajaté vozidlo môže počas platnosti zmluvy o prenájme vozidla používať výhradne nájomca.

Zmluva o prenájme vozidla podľa odseku 1 písm. a) sa musí vzťahovať výhradne na prenájom vozidla bez vodiča a nesmie byť spojená so zmluvou uzavretou s tým istým podnikom, ktorej predmetom je poskytnutie vodiča alebo osádky.

Podstatnou zmenou je doplnenie ust. § 32 o odsek 4, podľa ktorého „Dopravný správny orgán môže na základe žiadosti prevádzkovateľa cestnej dopravy usadeného v Slovenskej republike povoliť používanie prenájatého vozidla evidovaného v inom členskom štáte. Doba prenájomu takého vozidla nesmie presiahnuť šesť mesiacov počas jedného kalendárneho roka. Prevádzkovateľ cestnej dopravy môže počas celej doby prenájomu používať len taký počet prenájatých vozidiel, ktorý tvorí k prvému dňu používania prenájatých vozidiel najviac 25 % z celkového počtu nákladných vozidiel, ktorými prevádzkovateľ cestnej dopravy disponuje podľa osobitného predpisu. Ak prevádzkovateľ cestnej dopravy disponuje celkovo viac ako jedným nákladným vozidlom, ale menej ako štyrmi nákladnými vozidlami, môže používať jedno prenájaté vozidlo. V prenájatom vozidle, ktoré je evidované v inom členskom štáte, musia byť doklady v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe podľa odseku 1 a originál povolenia dopravného správneho orgánu o používaní prenájatého vozidla evidovaného v inom členskom štáte alebo jeho overená kópia.“

Predmetná novela cestného zákona nadobudla účinnosť 1. augusta 2024.

NOVELA ZÁKONA O POVINNOM ZMLUVNOM POISTENÍ ZODPOVEDNOSTI ZA ŠKODU SPÔSOBENÚ PREVÁDZKOU MOTOROVÉHO VOZIDLA

Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je osobitne dôležité pre všetkých občanov Európy, či už sú poistníkmi, poistenými alebo poškodenými v dôsledku dopravnej nehody.

Ako uvádza dôvodová správa, novelou zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“ alebo „zákon o PZP“) sú legislatívne úpravy na základe podnetov z

aplikačnej praxe, ktorých cieľom je zlepšiť fungovanie systému povinne zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zvýšiť ochranu poškodených osôb v dôsledku nehody spôsobenej motorovým vozidlom.

Novela zákona o PZP bola schválená Národnou radou SR dňa 18. júna 2024.

➔ Motorové vozidlo pre účely PZP

V súčasnosti je na trhu mnoho typov a druhov motorových vozidiel. Z nich sú v dnešnej dobe už mnohé poháňané výlučne elektrickým motorom a niektoré pomocným zariadením. Novela zákona o PZP precizuje pojem „motorové vozidlo“ a nové vymedzenie vychádza zo všeobecných charakteristík takýchto vozidiel, najmä z ich najvyššej konštrukčnej rýchlosti a prevádzkovej hmotnosti.

Po novom sa právna úprava povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vzťahuje na všetky vozidlá s deklarovanou maximálnou konštrukčnou rýchlosťou vyššou ako 25 km/h a tiež na vozidlá s maximálnou konštrukčnou rýchlosťou vyššou ako 14 km/h, ak ich konštrukčná hmotnosť bude vyššia ako 25

kg. Maximálna konštrukčná rýchlosť je v podstate rýchlosť, ktorú výrobca vozidla stanoví ako najvyššiu.

Podľa novelizovaného § 2 ods. 1 zákona o PZP sa na účely tohto zákona rozumie a) motorovým vozidlom (i) samostatné nekoľajové vozidlo s vlastným mechanickým pohonom s najväčšou konštrukčnou rýchlosťou viac ako 25 km/h alebo prevádzkovou hmotnosťou viac ako 25 kg a najväčšou konštrukčnou rýchlosťou viac ako 14 km/h a (ii) prípojné vozidlo, ktoré sa používa s vozidlom podľa bodu 1a alebo bodu 1b, bez ohľadu na to, či je pripojené alebo odpojené.

Zákon ani Európska Smernica 2021/2118 bližšie nekonkretizuje typy ani kategórie motorových vozidiel. **Okrem niektorých typov elektrických kolobežiek (s konštrukčnou rýchlosťou vyššou ako 25 km/h) to môžu byť rôzne segwaye prípadne autonómne vozidlá, a podobne.**

➔ Poškodený

Na základe smernice 2021/2118 sa precizuje znenie definície „poškodeného“, za ktorého sa považuje **každá osoba, ktorá má nárok na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.**

Z tohto dôvodu sa aj v ostatných vecne príslušných ustanoveniach zákona o PZP jednotne používa pojem „škoda vrátane inej ujmy“.

➔ Prevádzka vozidiel

Súdny dvor Európskej únie objasnil v nedávnych rozhodnutiach význam pojmu „prevádzka vozidiel“. Súdny dvor konkrétne objasnil, že motorové vozidlá majú **obvykle slúžiť ako dopravný prostriedok bez ohľadu na charakteristiky takýchto vozidiel**, a že prevádzka takýchto vozidiel sa vzťahuje na **akékoľvek používanie vozidla, ktoré je v**

súlade s jeho obvyklou funkciou ako dopravný prostriedok, a to bez ohľadu na terén, na ktorom sa motorové vozidlo používa, ako aj bez ohľadu na to, či stojí alebo je v pohybe.

Z uvedeného dôvodu sa novelou zákona o PZP zákon v ustanovení § 2 doplnil najmä písmenom r), ktoré znie nasledovne: „r) prevádzkou motorového vozidla akékoľvek používanie motorového vozidla, ktoré je v súlade s jeho funkciou ako dopravného prostriedku v čase dopravnej nehody alebo škodovej udalosti, bez ohľadu na jeho vlastnosti alebo terén, na ktorom sa takéto motorové vozidlo používa, a bez ohľadu na to, či stojí alebo je v pohybe.“

→ Výpočet poistného plnenia

Z dôvodov nejasností v aplikačnej praxi ohľadom výpočtu poistného plnenia sa ustanovenie § 4 zákona o PZP doplnilo odsekom 7, na základe ktorého: „Pri výpočte poistného plnenia na náhradu škody podľa odseku 2 písm. b) postupuje poisťovateľ podľa osobitného predpisu.“ **Osobitným predpisom v tomto prípade je Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov.**

Doposiaľ nebol zákonom stanovený spôsob výpočtu poistného plnenia na náhradu škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí, čo umožňovalo poisťovateľom postupovať podľa vlastného uváženia.

Výslovné zavedenie povinnosti postupovať podľa vyššie uvedenej Vyhlášky zakotvil doplnený odsek 7 v ustanovení § 4.

→ Limit poistného plnenia

Na zabezpečenie rovnakej minimálnej ochrany poškodených v celej Európskej únii bolo podľa dôvodovej správy potrebné harmonizovať a zaviesť jednotnú doložku o preskúmaní a o limite poistného plnenia.

Po novom, ak zákon o PZP neustanovuje inak, **limit poistného plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej (i) 6 450 000 eur za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. a) a náklady podľa § 4 ods. 3 bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených a (ii) 1 300 000 eur za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d) bez ohľadu na počet poškodených.**

→ Vypustenie pojmu poisťník

Novela zákona o PZP nahradila pojem „poisťník“ pojmom osoba, ktorá má povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu.

Ustanovenie § 8 ods. 3 po novom znie nasledovne: „Pri určení výšky poistného v poistnej zmluve pri poistení zodpovednosti podľa tohto zákona je poisťovateľ povinný zohľadňovať celkový predchádzajúci škodový priebeh poistenia zodpovednosti osoby, ktorá má povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu, a to zľavou na poistnom, ak je priebeh poistenia zodpovednosti bez škody, alebo prirážkou k poistnému, ak sa vyplatí poistné plnenie z poistenia zodpovednosti. Poisťovateľ je povinný overiť v registri vedenom kanceláriou podľa § 25 údaje o celkovom škodovom priebehu poistenia zodpovednosti a celkovej dobe poistenia zodpovednosti osoby, ktorá má povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu.“

Ako uvádza dôvodová správa, v praxi sa umožní zohľadňovať škodový priebeh PZP za účelom poskytnutia zľavy na poistnom resp. prirážky k poistnému vzťahujúci sa **priamo na osobu, na ktorú sa zo zákona o PZP vzťahuje povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu.** V praxi sa totiž stávalo, že poistnú zmluvu uzatvárala aj iná osoba ako povinná zo zákona o PZP, len preto, že má lepší škodový priebeh a tým môže získať zľavu na poistnom. Zároveň sa doplnila povinnosť poisťovateľa overiť si v registri vedenom Slovenskou kanceláriou poisťovateľov, údaje o predchádzajúcom škodovom priebehu tejto osoby.

Uvedená úprava zmeny pojmu „poisťník“ na „osobu, ktorá má povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu“ vyplynula z požiadavky poisťovateľov, lebo v praxi pri posudzovaní škodového priebehu poistenia zodpovednosti sa vychádza z toho, kto je

povinný uzavrieť poisťnú zmluvu podľa § 3 ods. 1 zákona o PZP.

→ Zánik poistenia zodpovednosti

Poistenie zodpovednosti okrem dôvodov ustanovených osobitným predpisom zaniká aj zánikom motorového vozidla, ktoré nepodlieha evidencii vozidiel.

Podľa novelizovaného ustanovenia § 9 ods. 1 písm. a) sa upresňuje zánikom akých motorových vozidiel, zaniká aj ich povinné zmluvné poistenie. Povinné zmluvné poistenie v prípade zániku motorového vozidla, ktoré podlieha evidencii vozidiel, **zaniká až vyradením tohto vozidla z evidencie vozidiel**. Na druhej strane existujú motorové vozidlá (napr. niektoré pracovné stroje, v budúcnosti to budú aj iné vozidlá v zmysle nového znenia § 2), ktoré nepodliehajú alebo nebudú podliehať evidencii vozidiel. Pre tieto motorové vozidlá bude **ich zánik dôvodom pre zánik PZP**, keďže sa na ne nevzťahuje písm. c), teda vyradenie z evidencie vozidiel.

→ Právo poisťovateľa na náhradu poistného plnenia

Právna úprava novelizovaného § 12 zákona o PZP reaguje na problémy v praxi, ktoré vznikajú pri uplatňovaní postihu poisťovateľa voči poistenému a sú zdrojom mnohých nedorozumení medzi poisťovateľmi a ich klientmi po výplate poistného plnenia. Spory medzi nimi o náhrade poistného plnenia patria medzi veľmi časté súdne spory, pri ktorých sa jedná častokrát o značné finančné postihy, ktoré môžu pre poisteného byť až likvidačné.

Podľa novelizovaného § 12 ods 1. zákona o PZP **poisťovateľ má proti poistenému právo na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody vrátane inej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak poisťovateľ preukáže, že poistený (a) spôsobil škodu vrátane inej ujmy úmyselne, (b) viedol motorové vozidlo bez vedomia prevádzkovateľa motorového vozidla alebo proti jeho vôli, (c) viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky alebo sa odmietol po dopravnej nehode podrobiť skúške na prítomnosť návykovej**

látky, **(d) viedol motorové vozidlo bez predpísaného vodičského oprávnenia alebo viedol motorové vozidlo v čase zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uloženého súdom alebo iným príslušným orgánom, (e) spôsobil škodu vrátane inej ujmy motorovým vozidlom neschváleným na prevádzku v cestnej premávke, ak motorové vozidlo takejto povinnosti podlieha podľa osobitného predpisu, (f) spôsobil škodu vrátane inej ujmy motorovým vozidlom, o ktorom vedel, že jeho technická spôsobilosť nezodpovedá podmienkam na prevádzku v cestnej premávke a tento stav bol v príčinnej súvislosti so spôsobenou škodou vrátane inej ujmy, (g) vedome zveril vedenie motorového vozidla osobe, ktorá nespĺňa podmienky na vedenie motorového vozidla podľa osobitného predpisu, (h) spôsobil škodu vrátane inej ujmy motorovým vozidlom a bez dôvodov hodných osobitného zreteľa porušil povinnosti podľa § 10 ods. 1 až 4, v dôsledku čoho bolo sťažené alebo znemožnené riadne prešetrovanie poisťovateľom potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie, (i) bez dôvodov hodných osobitného zreteľa porušil povinnosť ohlásiť dopravnú nehodu podľa osobitného predpisu, ktorá je poistnou udalosťou alebo nevyplnil a nepodpísal tlačivo určené na zabezpečenie náhrady vzniknutej škody vrátane inej ujmy podľa § 11 ods. 2, v dôsledku čoho bolo sťažené alebo znemožnené riadne prešetrovanie poisťovateľom potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie, (j) bez dôvodov hodných osobitného zreteľa porušil povinnosť zotrvať na mieste dopravnej nehody až do príchodu príslušníka policajného zboru alebo sa na toto miesto bezodkladne vrátiť po poskytnutí alebo privolaní pomoci, alebo po ohlásení dopravnej nehody podľa osobitného predpisu,19a) alebo porušil povinnosť zdržať sa konania, ktoré by bolo na ujmu vyšetrenia dopravnej nehody, najmä premiestnenia vozidiel podľa osobitného predpisu, (k) porušil povinnosť zdržať sa požitia alkoholu alebo inej návykovej látky po nehode v čase, keď by to bolo na ujmu zistenia, či pred jazdou alebo počas jazdy požil alkohol alebo inú návykovú látku podľa osobitného predpisu.**

Výška náhrady poistného plnenia alebo jeho časti, na ktorú vznikne poisťovateľovi právo

podľa (a) odseku 1 písm. a) až g), j) a k) nesmie presiahnuť úhrn poistných plnení, ktoré poisťovateľ vyplatil z dôvodu poistnej udalosti, (b) odseku 1 písm. h) a i) nesmie presiahnuť 50 % úhrnu poistných plnení, ktoré poisťovateľ vyplatil z dôvodu poistnej udalosti, (c) odsek 1 písm. h) nesmie presiahnuť 30 % úhrnu poistných plnení, ktoré poisťovateľ vyplatil z dôvodu poistnej udalosti, ak porušenie povinnosti podľa § 10 ods. 1 až 4 trvá kratšie ako 15 dní, (d) odseku 1 písm. j) nesmie presiahnuť 50 % úhrnu poistných plnení, ktoré poisťovateľ vyplatil z dôvodu poistnej udalosti, ak sa preukáže dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré poistený porušil povinnosť podľa odseku 1 písm. j).

Právo poisťovateľa na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti podľa odseku 1 sa premlčí do troch rokov odo dňa vyplatenia poistného plnenia.

Schválená právna úprava § 12 hovorí o „práve“ poisťovateľa na náhradu poistného plnenia, pričom postihové dôvody sú jasne vymedzené v zákone a poisťovateľ ich nemôže zužovať ani rozširovať.

→ Pokuty

V súvislosti so zvyšujúcimi sa sumami poistného sa novelou zákona o PZP zvýšilo rozpätie pokút, ktoré je oprávnený uložiť okresný úrad osobe, ktorá je v zmysle § 3 ods. 1 zákona o PZP povinná uzavrieť poistnú zmluvu na tuzemské motorové vozidlo a túto povinnosť si nesplnila.

Podľa § 9 ods. 1 novelizovaného zákona o PZP Okresný úrad tomu, kto podľa § 3 ods. 1 **neuzavrie poistnú zmluvu, uloží pokutu od 50 eur do 5 000 eur.**

→ Garančný fond a Policajný zbor SR

Podľa § 24 ods. 4 novelizovaného zákona o PZP je **podmienkou vzniku práva poškodeného na náhradu škody z poistného garančného fondu** podľa odseku 2 písm. a) a f) to, že **útvár Policajného zboru nehodu bezprostredne po jej vzniku zistil**. Potvrdenie príslušného útvaru Policajného zboru, že škoda bola spôsobená prevádzkou nezisteného motorového vozidla, za ktorú zodpovedá nezistená osoba, je poškodený

povinný predložiť kancelárii pri uplatnení nároku na náhradu škody.

Novela precizovala textu zákona a podmienku, kedy má byť útvárom Policajného zboru nehoda zakladajúca právo poškodeného na náhradu škody z poistného garančného fondu zistená, s cieľom predchádzať poistným podvodom. V poisťovacej praxi sa totiž vyskytli aj prípady, keď poškodený v snahe získať poistné plnenie z garančného fondu nahlásil útvaru Policajného zboru „škodu“ spôsobenú napr. pred rokom.

Preto po novom sa ustanovuje, aby išlo o bezprostredné zistenie nehody Policajným zborom SR.

→ Nové ustanovenie § 24d

Cieľom nového ustanovenie § 24d je účinná a efektívna ochrana poškodených v dôsledku dopravných nehôd.

To si vyžaduje, aby poškodení mali nárok na náhradu škody v tom členskom štáte, kde majú bydlisko, a to aj vtedy, keď utrpeli ujmu v dôsledku nehôd, ku ktorým došlo v inom členskom štáte, než je členský štát ich bydliska. Vyžaduje sa tiež, aby v prípadoch, keď sú ich nároky oprávnené, boli uvedeným poškodeným vždy vyplatené príslušné sumy za ich ujmy na zdraví alebo akékoľvek škody na ich majetku, a to bez ohľadu na to, že je poisťovateľ škodcu v konkurznom konaní alebo v likvidácii.

Poškodený má **právo na náhradné poistné plnenie** za škodu vrátane inej ujmy podľa § 24 ods. 2 písm. c) spôsobenú tuzemským motorovým vozidlom **od kancelárie za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody vrátane inej ujmy proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.**

Poškodený s trvalým pobytom alebo so sídlom na území Slovenskej republiky **má právo na náhradné poistné plnenie za škodu vrátane inej ujmy** podľa § 24 ods. 2 písm. c) od kancelárie, **ak zodpovednosť za škodu vrátane inej ujmy spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola škoda vrátane inej ujmy**

spôsobená, je poistená v poisťovni z iného členského štátu, ktorá nie je členom kancelárie.

Kancelária poskytuje poškodenému náhradné poistné plnenie za škodu vrátane inej ujmy podľa § 24 ods. 2 písm. c) za rovnakých podmienok, za akých poskytuje poistné plnenie poisťovateľ podľa tohto zákona.

Kancelária po uplatnení nároku na náhradné poistné plnenie poškodeným bez zbytočného odkladu o tejto skutočnosti písomne informuje

(a) subjekt zodpovedný za náhradu škody v členskom štáte, v ktorom má sídlo poisťovateľ, ktorým je poisťovňa z iného členského štátu, ktorý uzavrel poistnú zmluvu týkajúcu sa motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda vrátane inej ujmy **a (b)** poisťovateľa podľa § 24 ods. 2 písm. c) alebo jeho konkurzného správcu alebo likvidátora.

Poisťovateľ podľa § 24 ods. 2 písm. c) alebo jeho konkurzný správca alebo likvidátor je povinný bez zbytočného odkladu informovať kanceláriu alebo subjekt zodpovedný za náhradu škody v členskom štáte, v ktorom má poškodený trvalý pobyt alebo sídlo, o poskytnutí poistného plnenia poškodenému alebo o dôvodoch, pre ktoré odmieta poskytnúť poistné plnenie v súvislosti s nárokom na náhradu škody vrátane inej ujmy, o ktorom ho informovala kancelária podľa odseku 4 alebo subjekt zodpovedný za náhradu škody v členskom štáte, v ktorom má poškodený trvalý pobyt alebo sídlo.

Kancelária je povinná do troch mesiacov odo dňa uplatnenia nároku na náhradné poistné plnenie písomne informovať poškodeného o výške náhradného poistného plnenia, ak zistí, že jej vznikla povinnosť poskytnúť náhradné poistné plnenie podľa § 24 ods. 2 písm. c) alebo o výške zníženého náhradného poistného plnenia a dôvodoch, pre ktoré znížila náhradné poistné plnenie alebo o dôvodoch, pre ktoré nie je povinná poskytnúť náhradné poistné plnenie.

Kancelária bez zbytočného odkladu, najneskôr však do troch mesiacov, po informovaní poškodeného, poskytne poškodenému náhradné poistné plnenie.

Kancelária pri poskytovaní náhradného poistného plnenia za škodu vrátane inej ujmy podľa § 24 ods. 2 písm. c) spolupracuje so subjektom zodpovedným za náhradu škody v inom členskom štáte, s poisťovateľom, ktorý je v konkurznom konaní alebo v likvidácii, jeho konkurzným správcom alebo likvidátorom, alebo poisťovňou z iného členského štátu, ktorá je v konkurznom konaní alebo v likvidácii; za týmto účelom má kancelária právo požadovať od týchto osôb všetky informácie potrebné na zistenie rozsahu jej povinnosti poskytnúť náhradné poistné plnenie.

Kancelária má právo na náhradu za náhradné poistné plnenie, ktoré vyplatila poškodenému, od subjektu zodpovedného za náhradu škody v domovskom členskom štáte poisťovne z iného členského štátu, ktorá je v konkurznom konaní alebo v likvidácii, a ktorá uzavrela poistnú zmluvu týkajúcu sa motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda vrátane inej ujmy.

Ak sa písomne nedohodlo inak, kancelária je povinná do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti o úhradu náhradného poistného plnenia, nahradiť subjektu zodpovednému za náhradu škody v inom členskom štáte náhradné poistné plnenie poskytnuté poškodenému s trvalým pobytom alebo sídlom v tomto členskom štáte, ktoré si tento subjekt uplatnil proti kancelárii.

Vyplatením náhradného poistného plnenia prechádzajú na kanceláriu práva poškodeného proti osobe, ktorá zodpovedá za škodu vrátane inej ujmy, alebo proti jej poisťovateľovi, okrem práv poškodeného voči poistníkovi alebo inému poistenému, ktorý je povinný škodu vrátane inej ujmy nahradiť, a to v rozsahu, v ktorom je povinnosť poisteného nahradiť škodu vrátane inej ujmy krytá poistením zodpovednosti u poisťovateľa podľa § 24 ods. 2 písm. c).

Kancelária informuje subjekty zodpovedné za náhradu škody v iných členských štátoch o vyhlásení konkurzu alebo začatí likvidácie poisťovateľa so sídlom na území Slovenskej republiky bez zbytočného odkladu po tom, ako sa o tejto skutočnosti dozvie.

Novelizovaný zákon o PZP nadobudol účinnosť 1. augusta 2024.

NOVELA ZÁKONNÍKA PRÁCE

Dňa 18. júna 2024 Národná rada SR schválila novelu zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v platnom znení (ďalej len „zákoník práce“). Zmeny spočívajú v doplnení a prepracovaní ustanovení o povinnosti dodávateľa služby na území Slovenskej republiky vyplatiť mzdu, ktorá nebola vyplatená zamestnancovi zamestnávateľom, ak ten je priamym subdodávateľom dodávateľa služby, a v spresnení podmienok, za ktorých takýto dodávateľ služby môže odoprieť vyplatenie mzdy.

➔ Vyplatenie mzdy v osobitných prípadoch v subdodávateľských vzťahoch

Uvedenú problematiku novela zákonníka práce zakotvuje **v novom ustanovení § 130a, ktoré sa nazýva „Vyplatenie mzdy v osobitných prípadoch v subdodávateľských vzťahoch“**.

V odseku 1 nového ustanovenia sa priznáva právo zamestnanca uplatniť právo na vyplatenie mzdy, ktorá mu nebola vyplatená jeho zamestnávateľom v deň jej splatnosti, aj voči dodávateľovi služby na území Slovenskej republiky, ktorého priamym subdodávateľom je jeho zamestnávateľ.

Na rozdiel od doteraz účinného znenia sa vo väzbe na požiadavku Európskej komisie rozšírila pôsobnosť ustanovenia nielen na zamestnávateľov, ktorí zamestnancov vysielajú na územie Slovenskej republiky, ale aj na vnútroštátne situácie.

Zamestnanec môže právo na vyplatenie mzdy uplatniť aj u fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá je dodávateľom služby na území Slovenskej republiky (ďalej len „dodávateľ služby“) a ktorej priamym subdodávateľom je zamestnávateľ zamestnanca (ďalej len „subdodávateľ“), v rozsahu podľa odseku 2, ak (a) ide o splatnú mzdu, ktorá zamestnancovi 1. nebola vyplatená a 2. patrí za výkon prác, ktorých vykonávanie je obsahom záväzku subdodávateľa v rámci právneho vzťahu medzi subdodávateľom a

dodávateľom služby (ďalej len „práca v rámci subdodávateľského vzťahu“), **(b) zamestnanec písomne požiadava dodávateľa služby o vyplatenie mzdy v lehote šiestich mesiacov** odo dňa splatnosti mzdy.

V odseku 2 sa spresňuje rozsah práva na vyplatenie mzdy od iného subjektu patrí.

➔ Rozsah mzdy

Zamestnanec má právo na vyplatenie mzdy od dodávateľa služby **len v rozsahu minimálnej mzdy platnej v čase výkonu práce v rámci subdodávateľského vzťahu za každú hodinu výkonu práce**, najviac v sume rozdielu medzi sumou minimálnej mzdy platnej v čase výkonu práce v rámci subdodávateľského vzťahu za každú hodinu výkonu práce a mzdou poskytnutou subdodávateľom za výkon tejto práce.

Referenčná jednotka je hodinová minimálna mzda, vzhľadom na rozdiely v rozsahu práce (z hľadiska času), ktorý sa v jednotlivých mesiacoch vykonáva, a to nielen na nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času, ale aj na rozdielny počet pracovných dní v mesiaci s rozdielnym fondom pracovného času, pričom však suma mesačnej minimálnej mzdy je pevná.

Dôvodová správa k novele zákonníka práce uvádza príklady. Ak napríklad zamestnanec v rámci príslušného mesiaca vykonáva stavebné práce v medziach vzťahu dodávateľa služby a priameho subdodávateľa napr. 100 hodín, je v príslušnom mesiaci limitovaný sumou 4,31 x 100 hodín (rok 2024) bez ohľadu na to, že nevyplatená mzda za tento čas (100 hodín) by bola 750 eur (mesačná minimálna mzda v roku 2024). Zároveň však platí, že dodávateľ nie je povinný uhradiť zamestnancovi vyššiu mzdu, akoby mu patrila podľa pracovnej zmluvy. Ustanovenie sa týka len rozsahu, do ktorého by zamestnanec mohol uplatniť nevyplatenú mzdu, nejde o ustanovenie, ktoré zamestnancovi priznáva inú mzdu. Ak ide o ďalšie práce, ktoré zamestnanec vykonáva pre svojho zamestnávateľa, ktoré vykonáva v rámci iných činností (napr. nejde o stavebné práce podľa

prílohy zákonníka práce) alebo v rámci iného zmluvného vzťahu medzi jeho zamestnávateľom a iným príjemcom služby (napr. dodávateľ č. 2), nevyplatenú mzdu voči dodávateľovi č. 1 si zamestnanec nemôže uplatniť.

→ Žiadosť zamestnanca

Odsek 3 ustanovuje základné náležitosti žiadosti zamestnanca, aby sa uľahčila situácia dodávateľa z hľadiska posúdenia práva zamestnanca, t. j. identifikácie napr. kto je jeho zamestnávateľ, akú sumu žiada, prepojenie na prácu dodávateľa (napr. aké práce vykonával a v akom rozsahu). Na základe údajov zo žiadosti a ďalších informácií získaných súčinnosťou, dodávateľ služby by mal vedieť posúdiť splnenie podmienok na vyplatenie mzdy a je povinný vyplatiť zamestnancovi mzdu, a to do 30 dní od uplatnenia práva. Predĺženie z 15 dní na 30 dní sa navrhuje z dôvodu, že môže ísť o komplexnejšie situácie, kde sa vyžaduje súčinnosť, a teda nie v každom prípade je možné plniť v takom čase, v akom plní zamestnávateľ svojmu zamestnancovi - napr. výplatný termín 10., či 15. deň v nasledujúcom kalendárnom mesiaci

Zamestnanec v žiadosti o vyplatenie mzdy uvedie skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie práva na vyplatenie mzdy, najmä (a) identifikačné údaje zamestnanca, (b) identifikačné údaje zamestnávateľa, (c) sumu mzdy, o ktorej vyplatenie zamestnanec žiada, (d) informáciu o splatnosti mzdy, o ktorej vyplatenie zamestnanec žiada, (e) sumu vyplatenej časti mzdy za výkon práce v rámci subdodávateľského vzťahu, ak bola subdodávateľom vyplatená, (f) dobu, za ktorú zamestnanec žiada o vyplatenie mzdy, (g) druh a rozsah práce v rámci subdodávateľského vzťahu vykonanej zamestnancom, (h) spôsob vyplatenia mzdy v hotovosti alebo na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky vrátane údajov potrebných pre vyplatenie mzdy.

→ Ďalšie práva a povinnosti

Dodávateľ služby je povinný do 30 dní odo dňa uplatnenia práva na vyplatenie mzdy vyplatiť zamestnancovi mzdu po odpočítaní zrážok zo mzdy,

ktoré by vykonal subdodávateľ, ak by mzdu poskytol.

Dodávateľ služby nemá povinnosť vykonať a odvieť zrážky zo mzdy. Dodávateľ služby vyplatí mzdu spôsobom uvedeným v žiadosti o vyplatenie mzdy.

Zamestnanec, subdodávateľ a dodávateľ služby sú povinní poskytnúť si potrebnú súčinnosť. Subdodávateľ je najmä povinný na požiadanie bezodkladne poskytnúť dodávateľovi služby údaje vrátane osobných údajov zamestnanca v rozsahu nevyhnutnom na overenie skutočností rozhodujúcich pre vyplatenie mzdy.

V odseku 6 nového ustanovenia sa upravuje aj **informačná povinnosť dodávateľa voči zamestnancovi** (o vyplatení mzdy alebo nevyplatení mzdy - v druhom prípade so zdôvodnením) a voči subdodávateľovi (o tom, že si zamestnanec uplatnil právo, o vyplatení alebo nevyplatení mzdy - v druhom prípade so zdôvodnením), aby subdodávateľ vôbec vedel, že jeho zamestnanec uplatnil takého právo (a mohol prípadne namietat niektoré skutočnosti).

Prípady, kedy dodávateľ služby môže **odopriet vyplatenie mzdy, sa viažu na skutočnosť, že pri výbere priameho subdodávateľa postupoval s náležitosťou starostlivosťou**, t. j. preukázanie, že vyvinul úsilie, aby si vybral zmluvného partnera, u ktorého nie je predpoklad, že mzdy zamestnancom nevyplatí (napr. preveril si podlžnosť voči štátu, či nejde o schránkovú spoločnosť, apod. a teda, že nejde o spoločnosť, u ktorej možno predvídať nevyplatenie mzdy). Naplnenie niektorého z nižšie citovaných písmen a) až g) v novom ustanovení odseku 7 v § 130a zákonníka práce automaticky neznamená, že nebola vynaložená náležitá starostlivosť, ale prípad sa musí posúdiť ako celok.

→ Odopretie vyplatenia mzdy

Odsek 7 predmetného ustanovenia uvádza, že **„Dodávateľ služby môže odopriet vyplatenie mzdy podľa odseku 4, ak pri výbere subdodávateľa za účelom vzniku právneho vzťahu**

medzi ním a subdodávateľom **nemohol ani pri vynaložení náležitej starostlivosti predvídať, že subdodávateľ nebude svojim zamestnancom vyplácať mzdu.** Ustanovenie prvej vety sa neuplatní, ak dodávateľ služby ku dňu uplatnenia práva na vyplatenie mzdy nesplnil svoj splatný peňažný záväzok z právneho vzťahu medzi ním a subdodávateľom, ktorého obsahom je výkon práce v rámci subdodávateľského vzťahu. **Na posúdenie toho, či dodávateľ služby vynaložil náležitú starostlivosť, sa vykoná celkové posúdenie podstatných skutkových okolností vo vzájomnej súvislosti a s prihliadnutím na osobitosti situácie,** ktorá sa posudzuje, pričom možno vychádzať najmä z týchto skutkových okolností:

a) dohodnutá cena za plnenie subdodávateľa nie je bez ekonomického opodstatnenia neprimerane nízka,

b) štatutárnym orgánom, členom štatutárneho orgánu alebo spoločníkom subdodávateľa nie je štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu alebo spoločník dodávateľa služby,

c) subdodávateľovi nebola uložená pokuta za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania v Slovenskej republike a v štáte sídla v období dvoch rokov pred vznikom právneho vzťahu medzi dodávateľom služby a subdodávateľom,

d) subdodávateľ nemá evidované nedoplatky na poistnom na sociálne poistenie v Slovenskej republike a nemá evidované nedoplatky rovnakého alebo porovnateľného druhu v štáte sídla,

e) subdodávateľ nemá evidované nedoplatky voči daňovému úradu a colnému úradu podľa osobitných predpisov v Slovenskej republike a nemá evidované nedoplatky rovnakého alebo porovnateľného druhu v štáte sídla,

f) na majetok subdodávateľa nie je vyhlásený konkurz, subdodávateľ nie je v likvidácii, nebolo proti nemu zastavené konkurzné konanie pre nedostatok majetku alebo nebol zrušený konkurz pre nedostatok majetku,

g) subdodávateľ vykonáva podnikateľskú činnosť viac ako šesť mesiacov.“

→ Regres dodávateľa

Podľa odseku 8 nového ustanovenia dodávateľ služby, ktorý splnil povinnosť podľa odseku 4, je oprávnený požadovať od subdodávateľa náhradu za plnenie poskytnuté zamestnancovi. Odsek 8 teda upravuje možnosť regresu dodávateľa voči subdodávateľovi. Tento sa spravuje osobitnými predpismi vo väzbe na právny základ daného vzťahu (napr. Občiansky zákonník, Obchodný zákonník).

→ Spor

Odsek 9 nového ustanovenia upravuje spor o vyplatenie mzdy podľa odseku 4, pričom taký spor sa považuje za pracovnoprávny spor medzi dodávateľom služby a zamestnancom.

→ Prechodné ustanovenie a účinnosť novely

Nové ustanovenie § 130a sa **neuplatní, ak právny vzťah medzi dodávateľom služby a subdodávateľom vznikol pred 1. augustom 2024.** Ak právny vzťah medzi dodávateľom služby a subdodávateľom, ktorý je hostujúcim zamestnávateľom, vznikol pred 1. augustom 2024, postupuje sa podľa § 5 ods. 11 zákonníka práce v znení účinnom do 31. júla 2024.“.

Novela zákonníka práce nadobudla účinnosť 1. augusta 2024.

NOVELA ZÁKONA O POZEMKOVÝCH ÚPRAVÁCH

Vládný návrh novely zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 205/2023 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou stavebnej legislatívy v znení zákona č. 46/2024 Z. z., bol Národnou radou SR schválený dňa 28. júna 2024.

Cieľom novely bolo podľa dôvodovej správy **upraviť bezodplatný prevod majetku štátu - pozemkov vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu** (ďalej len „pozemkový fond“) **na obce a vyššie územné celky po vydaní kolaudačného rozhodnutia na stavbu, pod ktorou sú predmetné pozemky umiestnené.**

Novela zákona reflektuje na niekoľkoročný aplikačný problém v snahe vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, na ktorých sú umiestnené stavby vo verejnom záujme, na výstavbu ktorých dal pozemkový fond súhlasné stanovisko k územnému konaniu alebo stavebnému konaniu.

Vzhľadom na to, že z rôznych dôvodov nedošlo k vysporiadaniu uvedených pozemkov, tento stav dlhodobo podľa dôvodovej správy sťažoval obciam a vyšším územným celkom modernizáciu alebo rekonštrukciu ich majetku, ktorý sa nachádza na týchto pozemkoch vo vlastníctve štátu.

Právna úprava rieši pozemky, ktoré sú majetkom štátu a sú v správe Slovenského pozemkového fondu. Na základe novely sa rozširuje kompetencia pozemkového fondu previesť na samosprávu bezodplatne zmluvou o prevode vlastníctva pozemky, na ktorých sú umiestnené stavby vo verejnom záujme ako **napr. cestná komunikačná sieť, materské školy, základné školy, verejné sociálne a zdravotné zariadenia**, vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku.

Pozemkový fond prevedie tieto pozemky s ohľadom na platnú územnú alebo stavebnú dokumentáciu. **V zmluve o bezodplatnom prevode vlastníctva sa musí dohodnúť právo na odstúpenie od zmluvy alebo uplatnenie nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty, ak nastanú zákonné dôvody.**

Podľa novelizovaného § 34 odseku 9: **„Pozemkový fond prevedie bezodplatne do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku pozemok vo vlastníctve štátu, na ktorom (a) podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie má byť umiestnená stavba vo verejnom záujme, ktorej stavebníkom bude obec alebo vyšší územný celok, (b) je umiestnená stavba vo verejnom záujme vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, na ktorú je vydané právoplatné kolaudačné rozhodnutie, ak pozemkový fond vydal súhlasné stanovisko k územnému konaniu alebo stavebnému konaniu.“**

➔ Územné rozhodnutie a kolaudačné rozhodnutie

Podľa novelizovaného § 34 odseku 14: **„Pozemkový fond prevedie bezodplatne do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku zmluvou o prevode vlastníctva pozemok podľa odseku 9 písm. a) na základe právoplatného územného rozhodnutia o umiestnení stavby a pozemok podľa odseku 9 písm. b) na základe právoplatného kolaudačného rozhodnutia. Nadobúdateľ je povinný odo dňa účinnosti zmluvy o prevode vlastníctva strpieť, aby pozemkový fond kontroloval dohodnutý účel stavby a jeho trvalé zachovanie. Podmienkou platnosti zmluvy o prevode vlastníctva je právo pozemkového fondu odstúpiť od zmluvy alebo nárok pozemkového fondu na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške dvojnásobku hodnoty prevedených pozemkov určenej znaleckým posudkom podľa osobitného predpisu ku dňu uplatnenia nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty, ak (a) rozhodnutie o umiestnení**

stavby stratí platnosť alebo dôjde k jeho zmene a v dôsledku nej stavba prestane plniť dohodnutý účel stavby vo verejnom záujme, **(b)** na stavbu vo verejnom záujme, ktorá má byť umiestnená na pozemkoch vo vlastníctve štátu, nebude do troch rokov odo dňa účinnosti zmluvy o prevode vlastníctva vydané právoplatné stavebné povolenie, **(c)** na stavbu vo verejnom záujme, ktorá má byť umiestnená na pozemkoch vo vlastníctve štátu, nebude do piatich rokov odo dňa účinnosti zmluvy o prevode vlastníctva vydané právoplatné kolaudačné rozhodnutie, **(d)** stavba vo verejnom záujme, ktorá má byť umiestnená na pozemkoch vo vlastníctve štátu, prestane plniť dohodnutý účel stavby vo verejnom záujme, **alebo (e)** dôjde k prevodu vlastníckeho práva k stavbe vo verejnom záujme na inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu.“

→ Záväzné stanovisko a kolaudačné osvedčenie

Podľa novelizovaného § 34 tiež odseku 14: **„Pozemkový fond prevedie bezodplatne do vlastníctva obec alebo vyššiehoúzemného celku zmluvou o prevode vlastníctva pozemok podľa odseku 9 písm. a) na základe záväzného stanoviska a pozemok podľa odseku 9 písm. b) na základe kolaudačného osvedčenia stavby.** Nadobúdateľ je povinný odo dňa účinnosti zmluvy o prevode vlastníctva strpieť, aby pozemkový fond kontroloval dohodnutý účel stavby a jeho trvalé

zachovanie. Podmienkou platnosti zmluvy o prevode vlastníctva je právo pozemkového fondu odstúpiť od zmluvy alebo nárok pozemkového fondu na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške dvojnásobku hodnoty prevedených pozemkov určenej znaleckým posudkom podľa osobitného predpisu ku dňu uplatnenia nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty, ak (a) záväzné stanovisko stratí platnosť alebo dôjde k jeho zmene a v dôsledku nej stavba prestane plniť dohodnutý účel stavby vo verejnom záujme, (b) na stavbu vo verejnom záujme, ktorá má byť umiestnená na pozemkoch vo vlastníctve štátu, nebude do troch rokov odo dňa účinnosti zmluvy o prevode vlastníctva vydané rozhodnutie o povolení stavby, (c) na stavbu vo verejnom záujme, ktorá má byť umiestnená na pozemkoch vo vlastníctve štátu, prestane plniť dohodnutý účel stavby vo verejnom záujme, alebo (e) dôjde k prevodu vlastníckeho práva k stavbe vo verejnom záujme na inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu.“

Novela zákona nadobudla účinnosť dňom vyhlásenia. Novela zákona vyšla v Zbierke zákonov dňa 24. 7. 2024, číslo 204/2024.

ODSTRÁNENIE LEGISLATÍVNYCH BARIÉR PRI VYUŽÍVANÍ TEPELNÝCH ČERPADIEL

Dňa 17. septembra 2024 bola v Národnej rade SR schválená novela zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v platnom znení (ďalej len „vodný zákon“), predmetom ktorej je podľa dôvodovej správy zabezpečenie odstránenia legislatívnych bariér pri využívaní systémov tepelných čerpadiel.

→ Účel novely vodného zákona

Novelou vodného zákona sa zavádza **výnimka pre odbery podzemných vôd na účely využitia ich tepelného potenciálu formou oslobodenia od platenia platieb a poplatkov** podľa § 78 a 79 vodného zákona. Vodný zákon stanovuje platby a poplatky za užívanie vôd, ktorých účelom je spoplatniť odber podzemných vôd alebo vypúšťanie odpadových vôd do podzemných alebo povrchových vôd. Zmyslom platieb a poplatkov je stanoviť primeraný príspevok za rozličné spôsoby nakladania s vodami, okrem iného aj v záujme zabezpečenia príspevku na náklady súvisiace s ochranou vodných zdrojov a realizáciou opatrení na zlepšovanie resp. udržanie stavu vôd.

V Slovenskej republike v súčasnosti je zavedená povinnosť platiť platby a poplatky za využívanie vôd pri využívaní tepelných čerpadiel systému voda-voda, ktoré majú podľa zákona slúžiť ako finančná náhrada za užívanie vôd. Tieto poplatky sú príjmom Slovenského vodohospodárskeho podniku, štátny podnik.

Novelou vodného zákona sa okrem iných čiastkových zmien najmä zavádza pre tepelné čerpadlá typu voda-voda oslobodenie od povinnosti odvádzať platby a poplatky za využívanie tepelného potenciálu podzemných vôd.

→ Nové pojmy

Vzhľadom na zavedenie výnimky pre spoplatnenie pri odbere podzemných vôd na využitie tepelného potenciálu bolo potrebné zadefinovať **pojmem tepelný potenciál**.

Ustanovenie § 2 vodného zákona definuje pre účely vodného zákona mnohé pojmy. **Novela doplnila v ustanovení § 2 písmeno ba), podľa ktorého „tepelným potenciálom je schopnosť vôd poskytnúť tepelnú energiu pre využitie tepelnými čerpadlami a je súčasťou vôd.“**

Ďalšou úpravou je zmena písmena i) v § 17 ods. 1 vodného zákona. Doposiaľ bolo definované, že okrem iného, v zmysle písmena i) „*nakladanie s vodami je využívanie energetického potenciálu podzemných vôd.*“

Po novom sa v zmysle novely vodného zákona nakladaním s vodami v zmysle písmena i) rozumie využívanie tepelného potenciálu vôd.

Úprava vyplynula z dôvodu, že sa zaviedol nový pojem „tepelný potenciál“, ktorý nahradil pojem „energetický potenciál“. Energetickým potenciálom vôd nie je len schopnosť poskytnúť tepelnú energiu pre využitie tepelnými čerpadlami, ale najmä vplyv dynamiky a regulačného efektu vodných tokov v správe správcu vodného toku prevádzkovaných nad týmto odberom povrchových vôd na výrobu elektrickej energie. Zjednodušene možno povedať, že energetickým potenciálom vôd sa v súčasnosti rozumie mechanická energia vody využívaná na výrobu elektrickej energie. V súčasnosti pod pojmom energetický potenciál rozumieme, že ide výhradne o výrobu elektrickej energie z vôd.

→ Nové povolenia na osobitné užívanie vôd

Ustanovenie § 21 ods. 1 vodného zákona upravuje rozdelenie povolení na prípady užívania povrchových vôd a na prípady užívania podzemných vôd a na ostatné prípady, ktoré sa týkajú užívania povrchových vôd a podzemných vôd. Povinnosť mať povolenie orgánu štátnej vodnej správy sa rozšírila aj na výkon niektorých činností, ktoré môžu významne ovplyvniť vodné pomery, napr. odberom tepelného potenciálu vôd

bez ich priameho odberu. Uvedené sa navrhuje z dôvodu zvýšenia účinnosti ochrany vôd.

Po novom ustanovenie § 21 ods. 1 písm. a) tretí bod znie nasledovne: „Povolenie na osobitné užívanie vôd je potrebné, ak nejde o používanie vôd podľa § 18 až 20 a) pri povrchových vodách na 3. využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku.“

Po novom sa tiež ustanovenie § 21 ods. 1 písm. a) dopĺňa štvrtým bodom, ktorý znie nasledovne: „Povolenie na osobitné užívanie vôd je potrebné, ak nejde o používanie vôd podľa § 18 až 20 a) pri povrchových vodách na 4. využívanie ich tepelného potenciálu bez ich priameho odberu.“

Ďalej sa ustanovenie § 21 ods. 1 písm. b) dopĺňa piatym bodom, ktorý znie nasledovne: „Povolenie na osobitné užívanie vôd je potrebné, ak nejde o používanie vôd podľa § 18 až 20 b) pri podzemných vodách na 5. využívanie ich tepelného potenciálu bez ich priameho odberu.“

V neposlednom rade sa ustanovenie § 21 v odseku 4 doplnilo písmenom i), ktoré znie nasledovne: „Orgán štátnej vodnej správy vydá povolenie na i) osobitné užívanie vôd pre využitie ich tepelného potenciálu najviac na desať rokov.“

V prípade záujmu o právnu pomoc v súvislosti s existujúcimi povoľovacími konaniami na úseku vodného hospodárstva, je Vám naša advokátska kancelária k dispozícii.

➔ Doterajšie poplatky za užívanie vôd

Pripomeňme si právny stav v súvislosti s existujúcimi poplatkami za užívanie vôd, a to aj pred prijatím novely vodného zákona.

Poplatky za užívanie vôd upravuje ustanovenie § 79 vodného zákona.

Podľa § 79 ods. 1 vodného zákona poplatkom za užívanie vôd na účely tohto zákona je finančná náhrada za (a) odber podzemných vôd, (b) vypúšťanie odpadových vôd alebo osobitných vôd

do povrchových vôd, (c) vypúšťanie odpadových vôd alebo osobitných vôd do podzemných vôd, (d) vypúšťanie geotermálnych vôd do povrchových vôd.

Podľa § 79 ods. 2 vodného zákona poplatky za odbery podzemných vôd je povinný platiť ten, kto odoberá podzemné vody v množstve nad 15 000 m³ za kalendárny rok alebo nad 1 250 m³ za mesiac; za odbery podzemných vôd na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy v množstve nad 50 000 m³ ročne.

➔ Výnimky z poplatkov za užívanie vôd a nová výnimka

Povinnosť platiť poplatky podľa odseku 2 sa nevzťahuje na odbery podzemných vôd pri (a) hydrogeologickom prieskume, (b) čerpaní znečistených podzemných vôd na účel zníženia ich znečistenia, (c) hydraulickej ochrane podzemných vôd pred znečistením, ak sa tieto vody nepoužívajú na iné účely, (d) zakladaní stavieb, (e) odvodnení pozemkov, (f) prevádzke rybníkov, rybochovných zariadení a na napúšťanie vodných nádrží osobitne vhodných na chov rýb, ktoré užívajú právnické osoby s prideleným rybárskym právom, alebo na ktoré bolo vydané osvedčenie podľa osobitného predpisu, (g) odberoch v záhradkárskych osadách pre spoločný závlahový systém, (h) odberoch na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy pri výkone ekologickej poľnohospodárskej výroby podľa osobitného predpisu.

Novela vodného zákona doplnila ust. § 79 ods. 3 o písmeno i), podľa ktorého okrem existujúcich výnimiek povinnosť platiť poplatky podľa odseku 2 sa nevzťahuje na odbery podzemných vôd pri odberoch na účely využitia ich tepelného potenciálu, ak sa následne vypúšťajú do podzemných vôd, okrem odberov geotermálnych vôd.

Novelizovaný vodný zákon nadobudol účinnosť dňa 30. septembra 2024.

PRIPRAVUJE SA - NÁVRH ZÁKONA O DANI Z FINANČNÝCH TRANSAKCIÍ

V Národnej rade SR je odo dňa 25. septembra 2024 predložený vládny návrh zákona, ktorý má byť podľa dôvodovej správy konsolidačným opatrením a jeho realizáciou sa má prispieť k zvýšeniu príjmov do štátneho rozpočtu a malo by podľa tvrdenia zákonodarcu dôjsť k stabilizácii verejných financií a k eliminácii negatívnych vplyvov na vývoj hospodárenia Slovenskej republiky.

V prípade, ak dôjde k schváleniu nového zákona, účinnosť by mala nastať odo dňa 01. januára 2025.

Z návrhu nového zákona vyplýva, že ide o pomerne krátky zákon o rozsahu trinástich paragrafov, pričom rámcovo upravuje postup a určovanie dani z finančných transakcií.

Vzhľadom na to, že existuje predpoklad, že návrh zákona môže byť v dôsledku poslaneckých návrhov doplnený alebo zmenený, jednotlivé číslovanie navrhovaných paragrafov pre možnú predčasnosť nebudeme uvádzať.

Nový zákon má upraviť daň z finančných transakcií.

➔ Základné pojmy

Na účely nového zákona sa má rozumieť (a) tuzemskom území Slovenskej republiky, **(b)** finančnou transakciou platobná služba poskytovaná poskytovateľom platobných služieb, vykonaná na základe príkazu alebo súhlasu daňovníka alebo obdobná platobná služba poskytovaná poskytovateľom platobných služieb so sídlom mimo územia Slovenskej republiky vykonaná na základe príkazu alebo súhlasu daňovníka, **(c)** transakčným účtom 1. platobný účet daňovníka, ktorý je právnickou osobou alebo organizačnou zložkou zahraničnej osoby, 2. platobný účet daňovníka, ktorý je fyzickou osobou, na ktorom takýto daňovník vykonáva finančné transakcie súvisiace s jeho podnikaním.

Platobnou službou sa má rozumieť najmä vykonávanie platobných operácií vrátane prevodu finančných prostriedkov z platobného účtu alebo na platobný účet vedený u poskytovateľa platobných služieb úhradou, prostredníctvom platobnej karty alebo iného platobného prostriedku a inkasom, vydávanie platobných operácií z úveru, vydávanie platobného prostriedku alebo prijímanie platobných operácií a poukazovanie peňazí.

Platobnou operáciou by mal byť aj vklad finančných prostriedkov, výber finančných prostriedkov alebo prevod finančných prostriedkov na pokyn platiteľa alebo v jeho mene alebo na pokyn príjemcu poskytovateľovi platobných služieb vykonávaný v rámci platobných služieb.

Finančné transakcie je daňovník **povinný vykonávať na tzv. transakčnom účte**. Za transakčný účet sa považuje každý platobný účet daňovníka, ktorý je právnickou osobou alebo organizačnou zložkou zahraničnej osoby a u daňovníka, ktorý je fyzickou osobou - podnikateľom, je to platobný účet, na ktorom vykonáva finančné transakcie súvisiace s výkonom jeho podnikateľskej činnosti.

Daňovník, ktorý nemá do účinnosti zákona zriadený osobitný platobný účet, na ktorom vykonáva len finančné transakcie súvisiace s výkonom jeho činnosti, je povinný si takýto účet zriadiť v lehote do 31. marca 2025.

➔ Daňovník a platiteľ dane

Daňovníkom bude fyzická osoba - podnikateľ, právnická osoba alebo organizačná zložka zahraničnej osoby, ktorá bude klientom poskytovateľa platobných služieb vykonávajúceho finančné transakcie (ďalej len „poskytovateľ“).

Daňovníkom nebude (i) Sociálna poisťovňa, **(ii)** rozpočtová organizácia a príspevková organizácia, **(iii)** obec a vyšší územný celok.

Platiteľom dane má byť (i) poskytovateľ so sídlom v tuzemsku, **(ii)** organizačná zložka poskytovateľa umiestnená v tuzemsku, **(iii)** daňovník, ktorý je klientom poskytovateľa so sídlom mimo územia Slovenskej republiky a nemá v tuzemsku umiestnenú organizačnú zložku, **(iv)** daňovník, ktorému sú preúčtované náklady súvisiace s vykonaním finančnej transakcie, ktorá sa vzťahuje na činnosť daňovníka vykonávanú v tuzemsku, **(v)** daňovník, ktorý vykonáva finančné transakcie v inom ako transakčnom účte.

→ Predmet dane

Predmetom dane má byť (i) finančná transakcia, pri ktorej dochádza k odpísaniu sumy finančných prostriedkov z účtu daňovníka, **(ii)** použitie platobnej karty vydannej k transakčnému účtu, na účely vykonania finančnej transakcie, **(iii)** preúčtovaný náklad súvisiaci s vykonaním finančnej transakcie, ktorá sa vzťahuje na činnosť daňovníka vykonávanú v tuzemsku.

Predmetom dane nemajú byť finančné transakcie, ktoré nový zákon bude taxatívne vymenúvať.

→ Základ dane

Základom dane má byť suma finančných prostriedkov odpísaná z účtu daňovníka pri finančnej transakcii. Základom dane má byť suma preúčtovaných nákladov súvisiacich s vykonaním finančnej transakcie, ktorá sa vzťahuje na činnosť daňovníka vykonávanú v tuzemsku.

→ Sadzba dane

Sadzba dane by mala byť (i) pre každú debetnú finančnú transakciu: 0,4 % zo sumy finančnej transakcie, pričom maximálna výška dane je stanovená vo výške 40 eur za transakciu, **(ii)** pre výber hotovosti z transakčného účtu (z bankomatu aj na pobočke): 0,8 % zo sumy výberu bez stanovenia maximálnej výšky dane za transakciu, **(iii)** pre použitie platobnej karty minimálne jedenkrát za kalendárny rok sa zaplatí daň vo výške 2 eurá bez ohľadu na to, koľkokrát bola platobná

karta počas roka použitá, **(iv)** pri preúčtovaní nákladov v súvislosti s vykonaním finančných transakcií, ktoré sa vzťahujú na činnosť v tuzemsku: 0,4 % zo sumy preúčtovaných nákladov bez stanovenia maximálnej výšky dane.

→ Výpočet dane

Daň sa má vypočítat' ako **súčin sadzby dane a základu dane**, okrem dane, ktorej predmetom je použitie platobnej karty daňovníkom, ktorá je ustanovená pevnou sumou.

→ Zdaňovacie obdobie

Zdaňovacím obdobím pre odvedenie úhrnu daní z jednotlivých transakcií daňovníka je kalendárny mesiac. V prípade použitia platobnej karty vydannej k transakčnému účtu poskytovateľom platobných služieb je zdaňovacím obdobím kalendárny rok, v ktorom bola použitá platobná karta. Daň za použitie platobnej karty sa platí za každú jednu vydanú platobnú kartu v príslušnom kalendárnom roku, ak bola použitá aspoň raz bez ohľadu na to, že bola v priebehu tohto roka zrušená, resp. expirovala. V prípade, ak daňovník v príslušnom kalendárnom roku platobnú kartu vydanú mal, ale ju nepoužil, daň sa neplatí.

→ Platenie a správa dane

Platiteľ dane je povinný vypočítat' výšku dane, vybrať ju od daňovníka a odvieť ju za príslušné zdaňovacie obdobie správcovi dane najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po zdaňovacom období. V rovnakej lehote platiteľ dane predkladá elektronicky oznámenie podľa vzoru Finančného riaditeľstva, ktoré sa považuje za daňové priznanie podľa Daňového poriadku; pričom zákon definuje minimálne náležitosti tohto oznámenia. Daň sa považuje za vyrubenú podaním oznámenia. Posledný deň lehoty na podanie oznámenia je daň splatná.

Na správu dane sa má primerane používať Daňový poriadok.

Za prvé zdaňovacie obdobie sa navrhuje apríl 2025. Zároveň sa umožňuje za prvé tri zdaňovacie obdobia (apríl - júl) odvieť daň do 31. júla 2025, pričom sa ustanovuje, že ak platiteľ vyberie za

tieto zdaňovacie obdobia daň skôr, je povinný ju odvieť do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom daň vybral a zároveň doručiť správcovi dane aj oznámenie.

Proces schvaľovania nového zákona o dani z finančných transakcií budeme priebežne sledovať.

Publikované dňa 03.10.2024.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov JUDr. Martina Tábyho prostredníctvom emailovej adresy office@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2024